

Är vi på rätt väg?

Utvärdering av Bumerangen;
Korttidsverksamhet för funktionshindrade
barn/ungdomar i Skara kommun

FoU rapport 2007:2
SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND FoU

Kommun
Handikappomsorgen

2007-10-05

RAPPORT

Är vi på rätt väg? –

Utvärdering av Bumerangen; Korttidsverksamhet för funktionshindrade barn/ungdomar i Skara kommun

Förord

Bumerangen startade sin verksamhet på våren 2001. Syftet är att tillgodose behovet av särskild korttidsstillsyn i Skara kommun. Målet är att stärka de enskilda barnen/ungdomarna och stödja en utveckling till så självständiga individer som möjligt. Föräldrar ska ges möjlighet till avlastning samt få stöd under barnens/ungdomarnas utveckling och frigörelse till vuxna.

Bumerangens verksamhet har inte tidigare varit föremål för utvärdering. Utgångspunkten för föreliggande utvärdering är att ta reda om Bumerangens verksamhet lever upp till målen.

Uppdraget är att undersöka hur barnen/ungdomarna upplever Bumerangen, huruvida föräldrar/närstående upplever att de får stöd och om de ser en utveckling hos sina barn/ungdomar. Det finns också ett intresse att inhämta personalens uppfattning om hur verksamheten fungerar, sett utifrån deras perspektiv.

En förväntning är att den metod som utvecklas i föreliggande studie också ska kunna ge kunskap och viktiga erfarenheter som kan tas tillvara för utvärdering av övrig verksamhet inom handikappomsorgen såväl som inom andra delar av kommunens sociala verksamhet.

Utvärderingen har genomförts av verksamhetsutvecklare Monica Blomster Jansson, Skara kommun med bistånd av Bibbi Ringsby Jansson och Lars A Svensson, forskare i socialt arbete, Högskolan Väst.

Göran Gustavsson
Avdelningschef handikappomsorgen

Sammanfattning

Bumerangen är en verksamhet i Skara kommun, som erbjuder avlastning för familjer med funktionshindrade barn och ungdomar. Bumerangen har varit igång i sex år. Föreliggande utvärdering har gjorts för att ta reda på hur verksamheten fungerar i relation till uppsatta mål samt för att se vilken betydelse verksamheten på Bumerangen har för barnen/ungdomarna och deras familjer.

Utvärderingens huvudfrågor är:

- Får föräldrar med funktionshindrade barn/ungdomar avlastning och stöd genom verksamheten på Bumerangen?
- Får barnen via sin vistelse på Bumerangen miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling?
- Har verksamheten på Bumerangen bidragit till detta och i så fall på vilket sätt?

För att få en så bred bild som möjligt av verksamheten har både föräldrarnas, personalens samt barnens/ungdomarnas perspektiv beaktats.

Sammantaget visar resultatet av utvärderingen att föräldrar uppfattar att de får avlastning och stöd och att barnen får miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling.

Föräldrar och barn känner sig trygga med Bumerangen och dess personal. De flesta personal har varit med sedan starten för sex år sedan så det finns en god kontinuitet. Det finns också uttryck för ett ömsesidigt förtroende och en öppenhet mellan föräldrar och personal. Båda parter uppger att man kan prata med varandra om både positiva och negativa saker. Barnen är i en miljö som erbjuder såväl vuxenkontakter som kontakter med andra barn med funktionshinder, vilket föräldrarna ser som utvecklande för barnet. Det skapar också nya kompisrelationer.

Föräldrarna känner sig delaktiga i barnets planering, bland annat via den individuella planen KURT (Kontinuerlig uppföljning, rätt taktik). Däremot skulle inflytandet och delaktigheten från föräldrarna kunna vara större i Bumerangens verksamhet. Även om de flesta föräldrar är nöjda med hur det är idag så finns det de som efterfrågar mer information.

Personalen framhåller att det finns möjligheter för föräldrarna att påverka och ger exempel som att delta i barnets individuella plan, KURT, som görs kring varje barn, kontaktböcker och via spontana samtal med

personal eller genom att skicka med pengar till olika aktiviteter. Det går att påverka inom rimliga gränser.

Som personal stöter man på en del svårigheter eller dilemman. Det kan vara att ge föräldrarna inflytande i verksamheten, men att man som förälder och personal kan ha olika uppfattning om hur barnens behov ska tillgodoses på bästa sätt. Ibland kan det vara svårt att skapa möjlighet till individuella aktiviteter då hela barngruppens behov ska tillgodoses. Personalen menar att med ökade personella och ekonomiska resurser så skulle man kunna utveckla verksamheten ytterligare.

Barnens uppfattning om Bumerangen är att det är ett ställe där man trivs, har roligt och där man träffar kompisar. Det finns både fria och organiserade aktiviteter. De uppskattar aktiviteterna som finns och känner trygghet och tillit till personalen. Det finns vuxna som bryr sig när man behöver stöd, även om de löser mycket på egen hand.

Barnen menar att de med hjälp av personalen lärt sig många både praktiska och sociala färdigheter. De kan pröva saker på egen hand och kan få stöd när det behövs. Personalen bestämmer men barnen upplever att de får vara med och påverka valet av mat och aktiviteter.

Barnen har också en del synpunkter på vad som kan förbättras på Bumerangen. Det gäller sådant som att köpa in cykel, buss, ny dator till att se över rutiner så att man kan göra fler saker på egen hand, istället för att hela gruppen ska göra saker tillsammans. Barnens tankar och idéer är viktiga att fånga upp inför arbetet med handlingsplanen.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att verksamheten är på rätt väg, men det finns områden som kan utvecklas i en kommande handlingsplan.

Monica Blomster Jansson
Verksamhetsutvecklare
Skara kommun

Innehållsförteckning

Förord	2
Sammanfattning	3
Innehållsförteckning	5
Inledning och bakgrund	7
Del 1	
En beskrivning av Bumerangen	7
Verksamhetens mål och inriktning	8
Lagstiftningen intentioner	8
Verksamhetskort för Bumerangen	8
Bumerangens verksamhetsplan	10
Utvärderingens frågor och syfte	11
Metoder och tillvägagångssätt för utvärderingen	12
Måluppfyllelseanalys – möjligheter och begränsningar	12
Fält och material	14
Analys och bearbetning	15
Etiska reflektioner	
Del 2	
Föräldrars/närståendes syn på verksamheten på Bumerangen	18
Ork och avlastning	18
Trygghet	20
Inflytande och delaktighet	21
Nya erfarenheter, utveckling och självständighet	23
Personalens syn på verksamheten, barnen och föräldrarna	26
Verksamhetens betydelse för barnen och ungdomarna sett med personalens ögon	26
Finna sig tillrätta	26
Lärande och utveckling	27
Inflytande	29
Verksamhetens betydelse för föräldrarna – sett med personalens ögon	31

Förtroende och kontakt	32
Trygghet	33
Inflytande och påverkan	34
Barnen/ungdomarnas uppfattning om verksamheten	36
Aktiviteter och kompisar	36
Roligt och tråkigt	38
Trygghet och stimulans	40
Lärande, utveckling och inflytande	42
Del 3	
Analys och slutdiskussion	45
Får föräldrar med funktionshindrade barn/ungdomar avlastning och stöd på Bumerangen?	45
Får barn via sin vistelse på Bumerangen miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling?	46
Vad har verksamheten på Bumerangen för betydelse för de föräldrar som har sina barn där?	46
Vad har verksamheten för betydelse för de barn och ungdomar som vistas där?	48
Idéer och tankar för framtida utveckling	50
Förslag på åtgärder att diskutera i en kommande handlingsplan	51
Erfarenheter från utvärderingen	51
Referenslista	52
Bilagor	
1. Intervjufrågor barn/ungdomar	
2. Enkätfrågor till föräldrar och närstående som har barn på Bumerangen	
3. Frågor till Bumerangens personal	
4. Brev till föräldrar/närstående ”Hejsan”	
5. Påminnelsebrev	

DEL 1

INLEDNING OCH BAKGRUND

Här görs en kort beskrivning av verksamheten på Bumerangen, dess mål, innehåll, aktiviteter och inriktning. Vidare tydliggörs den lagstiftning och de mål och riktlinjer som styr och vägleder verksamheten.

En beskrivning av Bumerangen

Bumerangen, ett hem för korttidsvistelse i Skara kommun, är till för barn med funktionshinder och deras anhöriga. Korttidsvistelse är en insats via LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) som föräldrar till funktionshindrade barn och ungdomar kan få tillgång till efter utredning och beslut av särskild handläggare inom kommunens socialtjänst och/eller handikappomsorg, ofta så kallad LSS-handläggare.

Genom korttidsvistelse kan föräldrar/anhöriga till funktionshindrade barn erbjudas avlastning och avkoppling. För barnet innebär korttidsvistelsen möjlighet till miljöombyte, stimulans och stöd till utveckling. Behovet är avgörande för i vilken omfattning barnen har möjlighet att vistas på Bumerangen. Sedan starten i mars 2001 har 22 barn och ungdomar vistats på Bumerangen, kortare eller längre perioder.

För närvarande är 18 barn/ungdomar inskrivna. Åldern varierar mellan 6-32 år, men bara två av dem är över 20 år. En vanlig insats för familjerna är en helg samt en kväll/natt per månad. Det finns fyra platser i verksamheten samt en akutplats. Varje barn/ungdom som vistas på Bumerangen har en individuell plan, *KURT*, (kontinuerlig uppföljning, rätt taktik) som följs upp var sjätte månad eller vid behov. Syftet med verksamheten vid Bumerangen är också att vara ett stöd i frigörelseprocessen mellan förälder/anhörig och deras barn/ungdom. Bumerangens verksamhet bygger på relation mellan närstående och brukare och på tanken att en god relation ger trygga närstående och trygga och självständiga barn/ungdomar, med förutsättning för utveckling.

Förutom enhetschef och LSS-handläggare arbetar sju personer på Bumerangen. Personalen har kombinationstjänster vilket innebär att de också arbetar på andra kommunala verksamheter inom funktionshinderområdet, såsom korttidstillsyn och i stödlägenheter.

Verksamhetens mål och inriktning

Verksamheten på Bumerangen startade i mars 2001 och har tidigare inte utvärderats. Organisation, innehåll och aktiviteter utgår från och styrs av de övergripande målen i LSS, samt av de konkretiserade mål som kommer till uttryck i antagna verksamhetsplaner och verksamhetskort. Den fråga som föreliggande utvärdering avser att belysa är hur verksamheten fungerar i relation till målen? Nedan följer en kort beskrivning av de måldokument som verksamheten utgår från:

Lagstiftarens intentioner

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet regleras i lagstiftningen och är en av de rättigheter som finns angivna i § 9 (LSS)

- Korttidsvistelse är till för att ge den enskilde möjlighet till rekreation och miljöombyte samtidigt som anhöriga får tillfälle till avlösning.
- Korttidsvistelse kan ordnas i korttidshem, i en annan familj eller på något annat sätt t ex läger- eller kolonivistelse.

Korttidstillsyn för skolgång över 12 år

- Skolgång över 12 år ska kunna få tillsyn före och efter skoldagen samt under skolloven.

Verksamhetskort för Bumerangen (2002-04-29)

Verksamhetskort är en metod som används inom omsorgsförvaltningen i Skara kommun, för att forma en plan eller idé för verksamheten. De övergripande frågeställningarna i arbetet med att utforma korten är:

- Varför finns vi till?
- Vart vill vi nå?
- Hur kommer vi dit?

För att nå bästa möjliga resultat sker reflektion kring olika framgångsfaktorer utifrån fyra centrala fokusområden:

- Brukare
- Personal
- Verksamhet
- Ekonomi

Verksamhetskort för verksamheterna utarbetas tillsammans med personalgruppen på respektive enhet. Det bygger på dialog och delaktighet. Kortet är ett levande dokument som förändras i takt med verksamhetens utveckling och ska därmed revideras kontinuerligt. För Bumerangen visar det aktuella verksamhetskortet följande:

Varför finns vi till?

För att ge föräldrar/anhöriga till funktionshindrade barn/ungdomar avlastning och för att ge barnen miljöombyte och stimulans.

Vart vill vi nå?

Vi vill ge föräldrar mer ork och kraft för sina barn och ge barnen sociala erfarenheter och en kul vistelse.

För att nå framgång måste vi förbättra/utveckla:

För brukaren (barnen/ungdomarna och deras närstående):

- Bemötandet – bli bemött med glädje, omtanke, värme och bli sedd
- Känslan av trygghet och gemenskap
- Ha en kul vistelse
- Vara konsekvent i förhållande till barn och andra

För medarbetaren:

- Personalvård
- Gemensam grundsyn och arbeta mot samma mål

För verksamheten:

- Öka kunskapen/förståelsen gentemot barnen/anhöriga
- Fortsätta samarbetet med skola/fritids som rör barnen
- Grovplanering för verksamheten terminsvis
- Handikappsanpassning för framtiden

För ekonomin:

- Flexibilitet utifrån verksamhetens behov
- Medvetenhet om ekonomi

Bumerangens verksamhetsplan

Mål och Syfte:

- Korttidsvistelsen ska bidra till jämlikhet i livsvillkor och delaktighet i samhället. Verksamheten ska präglas av tillgänglighet, inflytande, delaktighet, självbestämmande, helhetssyn och kontinuitet.
- Genom korttidsvistelse kan föräldrar/anhörig till funktionshindrade barn erbjudas avlastning och avkoppling.
- För barnen innebär korttidsvistelse miljöombyte, stimulans och stöd till utveckling.
- Inriktningen och arbetssättet präglas av ett pedagogiskt förhållningssätt.
- Samverkan med andra organisationer som FUB (Föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna), FA (Förening Autism) och med föräldrar till barnen är väsentlig.
- Att låta barnen växa till trygga och självständiga individer i en lugn och harmonisk miljö.

Korttids:

- är ett komplement till hemmet
- ger barnen en rolig och kul vistelse
- möter barnen på den nivå de befinner sig och ger dem förutsättningar att utvecklas utifrån sin egen förmåga
- ger stöd till den enskilde så att man klarar aktiviteter i det dagliga livet, så självständigt som möjligt utifrån egna förutsättningar
- uppmuntrar till nyfikenhet
- hjälper barnen att skaffa sig erfarenheter i det sociala livet

Utvärderingens frågor och syfte

Verksamhetens huvudsakliga mål sammanfattas i följande:

- Ge föräldrar med funktionshindrade barn/ungdomar avlastning.
- Ge barnen/ungdomarna miljöombyte, stimulans och stöd i utvecklingen.

Utvärderingen syftar till att ge svar på om man är på rätt väg i förhållande till verksamhetens mål samt vilken betydelse verksamheten på Bumerangen har för barnen/ungdomarna och deras familjer. Frågan är vilka effekter korttidsvistelsen haft för barnen, ungdomarna och föräldrar/anhöriga de första sex åren.

Utvärderingens huvudfrågor formulerades således på följande sätt:

- Får föräldrar med funktionshindrade barn/ungdomar avlastning och stöd genom verksamheten på Bumerangen?
- Får barnen via sin vistelse på Bumerangen miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling?
- Har verksamheten på Bumerangen bidragit till detta och i så fall på vilket sätt?

Detta belyses utifrån tre intressenters perspektiv, föräldrarna, personalen och barnen/ungdomarna. Målsättningen är att göra en delrapport för de första sex åren. Denna ska utgöra underlag för utarbetandet av en handlingsplan för den kommande tvåårsperioden. Av delrapporten skall framgå vilka områden som behöver utvecklas och förbättras. Ett specifikt område är exempelvis kommunikation som man har arbetat aktivt med under dessa år. År 2009 görs sedan en ny utvärdering med slutrapport.

METODER OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT FÖR UTVÄRDERINGEN

Här redogörs för måluppfyllelseanalys som den metod som utvärderingen i huvudsak bygger på och för ett reflekterande resonemang kring metodens möjligheter och begränsningar i relation till utvärdering av verksamheter inom det sociala välfärdsarbetet. Vidare görs en konkret beskrivning av utvärderingens fält, material och tillvägagångssätt.

Måluppfyllelseanalys – möjligheter och begränsningar

Utvärdering är ett systematiskt sätt att söka information om hur en verksamhet lyckas med de mål som man ställt upp eller för att beskriva hur verksamheten fungerar, heter det i Socialstyrelsens uppmaning om betydelsen av att utveckla metoder och begrepp för uppföljning, utveckling och utvärdering av det sociala arbetet inom olika välfärdsorganisationer (Socialstyrelsen 1999:6). Utvärdering är dock inget entydigt begrepp, det finns många olika metoder för utvärdering och utvärderingar görs för olika syften. Jerkedal (2002) skiljer på summativ och formativ utvärdering, där den summativa främst inriktas på att göra effektmätningar, att beskriva och bedöma huruvida resultatet av en verksamhet motsvarar förväntningarna och om resultatet är en produkt av de insatser som gjorts, medan en formativ utvärdering snarare inriktas på att fånga och beskriva processer med syfte att ge stöd för fortsatt utveckling av en verksamhet.

Den utvärdering som redovisas i föreliggande rapport har både en summativ och en formativ karaktär och görs huvudsakligen med hjälp av måluppfyllelseanalys som metod (Vedung 2002). Syftet är då att:

- göra en bedömning av hur verksamheten fungerar i förhållande till målen
- ge stöd för verksamhetsutveckling
- identifiera och lyfta fram underlag som utgångspunkt för handlingsplaner

Enkelt uttryckt innebär utvärdering i det här avseendet att man frågar sig om och hur verksamheten fungerat, för att få en uppfattning om såväl effekterna som processen, till stöd för framtida utveckling av verksamheten. Vad fungerar bra, vad fungerar mindre bra och vad kan bli bättre? En kombination av metoder på det här sättet skapar möjlighet för en flexibel design, där insamlingsmetoder, typ av data och bearbetning

anpassas utifrån de frågor som utvärderingen söker svar på (Jerkedal 2001).

Utvärdering i förhållande till mål innebär att skaffa kunskap om målen och göra bedömningar om hur och på vilket sätt de uppfyllts. Här handlar det alltså främst om att granska de effekter som företrädarna för verksamheten medvetet önskar uppnå med insatser som gjorts. Måluppfyllelseanalysens främsta styrka är att den tar officiella mål på allvar och att den därmed har en tydlig koppling till demokratiperspektivet, menar Vedung (1994, 2002). De officiella mål som anges i sociallagstiftning och som verksamhetsplaner konkretiseras utifrån, har hög grad av legitimitet genom att de tillkommit i en öppen parlamentarisk process inom ramen för den representativa demokratin. Detta till skillnad från särintressen som kan driva krav och sätta mål utan ansvar för helheten eller finansiering.

Men måluppfyllelseanalysen har också svagheter (Eriksson & Karlsson 1998, Vedung 2002). Mål som formuleras för verksamheter inom sociala välfärdsorganisationer är ofta av processkaraktär och avser framtida tillstånd, som t ex att ge barn med funktionshinder miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling eller att ge föräldrarna avlastning. Det är viktigt att i samband med utvärderingsarbetet reflektera över och beakta vems mål som formulerats och vara uppmärksam på att målen kan betyda olika saker för de involverade aktörerna (Vedung, 2004, Eriksson & Karlsson 1998). Måluppfyllelseanalysen måste därför ta i beaktande att målen är föränderliga och ofta vaga och flertydiga, ibland till och med motstridiga.

Med avsikt att också fånga processer och viktiga bieffekter som faller utanför eller vid sidan av de formella målen har en innehållsanalys fått komplettera måluppfyllelseanalysen. Innehållsanalys fokuserar på att beskriva innehållet och processen i verksamheten, t ex vilka aktiviteter som görs och hur lärande går till, och kan på så sätt fungera bättre när det gäller att fånga upp sidoeffekter och resultat som kanske inte varit direkt avsiktliga, men är också att föredra för att kunna lyfta fram hur mål och måluppfyllelse kan te sig olika eller motstridiga, sett i relation till de olika intressenterna i en utvärdering (Mannheimer 2005). För att belysa olika perspektiv och intressen i utvärderingen har data samlats in från de tre grupper av aktörer som är främst berörda:

- föräldrar/närstående som har/eller haft sina barn i verksamheten
- barnen/ungdomarna
- personalen

Vid en formativ utvärdering är det särskilt viktigt att utvärderaren har en nära samverkan med verksamhetsansvariga, menar Jerkedal (2001). För en bra utvärdering krävs både professionell utvärderarkompetens och inifrånkunskap om den aktuella verksamheten, så kallad kulturkompetens. Ett sätt att hantera det är att bilda en grupp med externa utvärderare och representanter för verksamheten, hävdar han. I föreliggande utvärdering har tillsatts en referensgrupp, där diskussion och förankring av huvudfrågor, metoder och tillvägagångssätt skett kontinuerligt under hela processen. I referensgruppen har förutom ansvarig utvärderare ingått verksamhetsansvarig chef, representant för ledningsorganisationen inom handikappomsorgen i Skara kommun, forskarstöd från Högskolan Väst, representanter från FOU Skaraborg samt två personer, med kunskap från verksamhetsfältet, som ansvarat för genomförandet av barnintervjuerna. På så sätt har såväl behovet av professionell utvärderarkompetens som kulturkompetens kunnat tillgodoses. Arbetet i gruppen kan beskrivas som en form av reflekterande samtal kring utvärderingsmetoder, forskning, verksamhet och konkreta frågor, grundat i gemensamt erfarenhetsutbyte och utvecklande möte mellan forskning och praktik. Hur utvärderingen konkret gått till beskrivs nedan.

Fält och material

- Enkäter till samtliga föräldrar/närstående som för närvarande har barn på Bumerangen, 32 enkäter
- Frågeformulär till all personal på Bumerangen, 7 personer
- Enskilda intervjuer med barn/ungdomar, 4 personer

Enkät till föräldrar/närstående som har barn på Bumerangen

För att ta reda på vad föräldrar/närstående tycker om Bumerangens verksamhet utformades en enkät. Ett brev med information om enkäten lämnades ut av enhetschefen till alla familjer som för närvarande har barn på Bumerangen. I mitten av mars sändes enkäterna ut till berörda familjer, totalt 16 familjer eller motsvarande 32 personer. Avsikten vara att båda föräldrarna (eller i förekommande fall andra närstående) skulle svara var för sig. De hade två veckor på sig att svara. Därefter skickades en påminnelse. Totalt svarade 23 personer av 32 tillfrågade, vilket utgör en svarsfrekvens på 72 %. Av dessa är 21 personer föräldrar till barnen medan två är anhöriga/närstående.

Intervjuer med barn och ungdomar

För att få med barn-/ungdomsperspektivet i utvärderingen och ta reda på vad Bumerangen betyder för dem, som de själva ser det, tillfrågades fyra familjer om deras barn fick intervjuas. Samtliga tackade ja till erbjudandet. Ett av barnen har tidigare vistats på Bumerangen, medan de övriga är på Bumerangen idag. Urvalet av informanterna gjordes utifrån att det skulle vara barn/ungdomar som hade intresse av att delta i studien och som kunde förstå och uttrycka sig verbalt.

Intervjuerna genomfördes på Fontänen (resurscenter) av två personal inom handikappomsorgen, som dock inte var kända för informanterna tidigare. Det var enskilda intervjuer som tog 25-60 minuter. Samtalet spelades in på en liten microcassette-corder. Direkt efter varje intervju gjordes noteringar om det barnen berättade.

Frågeformulär till personalen

Personalens synpunkter är också viktiga, därför utarbetades ett frågeformulär till dem. Syftet var att ta reda på hur de upplever att Bumerangen fungerar för barnen och föräldrarna. Personalen fick möjlighet att på en arbetsplatsträff skriftligt besvara frågeformuläret. Det gjordes individuellt och det tog ungefär två timmar. Samtliga personal besvarade frågorna.

Analys och bearbetning

Det insamlade materialet har bearbetats och tematiserats i två huvudsakliga delar, dels utifrån de mål som avser stöd till föräldrarna och dels utifrån de mål som avser stöd till barnen/ungdomarna. Här följer en redogörelse för hur utvärderingens frågeställningar relaterats till datainsamlingsmetoder och analyssysteman:

För mål med inriktning på föräldrar/närstående:

Utvärderingsfråga	Datainsamlingsmetoder	Analysteman
Får föräldrar med funktionshindrade barn/ungdomar avlastning och stöd? Vad betyder Bumerangen för dem?	Enkäter till föräldrar (23)	Ork & avlastning Trygghet Inflytande
Får föräldrar med funktionshindrade barn/ungdomar avlastning och stöd? Vad bidrar till det?	Frågeformulär till personal (7)	Kontakt & förtroende Trygghet Inflytande & påverkan

För mål med inriktning på barnen/ungdomarna:

Utvärderingsfrågor	Datainsamlingsmetoder	Analysteman
Får barnen via sin vistelse på Bumerangen miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling och i så fall på vilket sätt?	Enkäter till föräldrar (23)	Nya erfarenheter, utveckling & självständighet
Hur fungerar Bumerangen för barnen/ungdomarna, som personalen ser det?	Frågeformulär till personal (7)	Finna sig tillrätta Lärande & utveckling Inflytande
Vad betyder Bumerangen för barnen/ungdomarna, som de själva ser det?	Kvalitativa intervjuer med barn/ungdomar (4)	Aktiviteter & kompisar Roligt & tråkigt Trygghet & stimulans Lärande, utveckling & inflytande

Etiska reflektioner

Utvärderingen görs av en offentlig verksamhet som ett uppdrag för kommunen, vilket innebär att verksamheten och kommunen inte kan aidentifieras. Utvärderingen är offentlig handling och namn på verksamheten redovisas i rapporten. Att verksamheten dessutom är liten och omfattar få personer, försvårar ytterligare möjligheten av anonymisera de informanter som deltar i studien. Detta ställer höga krav på etisk hantering av det material som samlats in. Barnen/ungdomarna är den mest utsatta gruppen, både genom sitt funktionshinder och genom den beroendesituation de befinner sig i, i förhållande till personal såväl som till föräldrar. Föräldrarna står också de i beroendesituation till kommunens tjänstemän och till personalen på korttidsverksamheten, en situation som kan innebära att kritik är känslig och kan upplevas som hinder i samspelet med personal. Personalen har en självständigare position i förhållande till de övriga intressenterna, men också för dem kan det nära samarbetet med barn och föräldrar äventyras av om känsliga uppgifter röjs på ett ovarsamt sätt. Att den verksamhet man arbetar med utsätts för granskning utifrån kan också upplevas som utlämnande.

Öppenhet är ett viktigt etiskt krav för utvärdering. Det innebär att både informera och förklara syftet med utvärderingen och hur resultatet kommer att användas. Deltagandet är självklart frivilligt och deltagarna ska tillfrågas och ge sitt godkännande. Men öppenhet innebär också att det är värdefullt att belysa de olika berörda parternas perspektiv. Barn och ungdomar med funktionshinder är en grupp som sällan kommer till tals när det gäller utvärdering av verksamheter som berör dem. Det är synd för de har ofta viktiga saker att berätta och det är vår erfarenhet att de gärna också vill dela med sig av sina erfarenheter. Även om det innebär metodsvårigheter, så har det varit en viktig utgångspunkt för oss att också få med deras perspektiv i den här utvärderingen.

Nyttan med att redovisa viss information måste genom hela processen ställas i relation till att ingen ska komma till skada eller känna sig utlämnad. Det är en balansgång som bara kan hanteras genom att given information behandlas med varsamhet och att tolkningar görs med utgångspunkt från en sann övertygelse om att all verksamhet kan göras bättre och att utvärderingen syftar till att skapa förutsättningar för gemensamt hitta nya vägar för utveckling och förändring, till gagn för alla parter. Det är vår förhoppning att rapporten ska läsas med respekt för de olika aktörernas bilder av verkligheten och att den ska vara början på en diskussion om utvärderingens resultat ska komma till användning på bästa möjliga sätt.

DEL 2

FÖRÄLDRARS/NÄRSTÅENDES SYN PÅ VERKSAMHETEN PÅ BUMERANGEN

En majoritet av föräldrarna är 30-49 år. Drygt två tredjedelar av barnen är 11-15 år och har syskon hemma. Drygt hälften av barnen vistas i huvudsak på Bumerangen en helg per månad. Övriga vistas oftare på Bumerangen.

Ett av målen med verksamheten på Bumerangen är att ge föräldrar till barn med funktionshinder avlastning i vardagen. Hur har då föräldrarna uppfattat betydelsen av avlastning? Resultaten av enkäterna är kategoriserat i följande teman:

- Ork och avlastning
- Trygghet
- Inflytande

Ett annat mål är att ge funktionshindrade barn och ungdomar miljöombyte, stimulans och stöd i utvecklingen. När det gäller betydelsen för barnens del är materialet från enkäterna tematiserat under rubriken:

- Nya erfarenheter, utveckling och självständighet

Underlaget för den här delen utgörs av enkätsvar från 23 föräldrar/närstående vars barn vistas på Bumerangen av och till. Varje tema redovisas med en tabell där föräldrarnas uppfattningar beskrivs och kompletteras med kommentarer de gett i anslutning till frågorna. Avslutningsvis summeras föräldrarnas tankar kring verksamheten.

Ork och avlastning

Det är uppenbart att Bumerangen är betydelsefull för föräldrarna, genom att verksamheten erbjuder möjlighet till avlastning och ger dem större ork i vardagen. Samtliga uppger att det är till hjälp för dem att barnen vistas på Bumerangen.

De flesta föräldrar/närstående instämmer helt med att det är viktigt med avlastning för dem och tycker också att de får avlastning då barnet vistas på Bumerangen. För många innebär det att de kan göra andra saker, än de kan göra när barnen är hemma.

Tabell 1: Föräldrars/närståendes upplevelse av avlastning och ork, när barnen vistas på Bumerangen.

	Instämmer helt/i stort	Instämmer i någon mån/inte alls
Det är viktigt med avlastning för mig	19	3
Jag kan gör andra saker när mitt barn är på Bumerangen	19	2
Jag har tid över till annat när barnet vistas på Bumerangen	19	2
Jag har mer ork när mitt barn vistas på Bumerangen	15	7

När det totala antalet svar på en fråga understiger 23, beror det på att någon/några av informanterna lämnat den enskilda frågan obesvarad.

Att föräldrarna har mer ork när barnet vistas på Bumerangen är inte alltid självklart. Någon förälder känner att man i vissa lägen ändå måste vara ”standby”, och kan därför inte helt känna sig ledig, medan andra föräldrar känner sig helt trygga, avkopplade och ser helgen som ett andningshål som gör att de har mer ork när barnet kommer hem igen. Så här säger en av föräldrarna:

Den helgen som han är där är vårt andningshål. Då kan vi umgås som en vanlig familj, med de andra barnen. Eller att vi vuxna kan umgås på ett annat sätt.

Några föräldrar påtalar att möjligheten att få avlastning och mer ork för dem själva inte är det primära. De framhåller att det viktigaste är att deras barn får möjlighet att knyta sociala kontakter och få träffa kamrater i samma situation och med likartade erfarenheter och svårigheter som de själva. Någon uttrycker också att de ser Bumerangen som att det i första hand är till för barnen.

Huvudorsaken till att mitt barn är på Bumerangen är att hon ska knyta sociala kontakter med andra barn.

Summering

Sammantaget visar resultaten att verksamheten på Bumerangen är viktig för alla föräldrar/närstående, för att de ska få möjlighet till avlastning och därmed ökad ork att hantera vardagslivets realiteter. För de allra flesta ger det också reell avlastning och avkoppling och därmed också möjlighet till återhämtning. Andra har svårt att helt koppla av och ägna sig åt annat när barnen vistas i korttidsverksamheten, men påtalar ändå att det ger dem hjälp genom att barnen får möjlighet till positiva upplevelser.

Trygghet

Ingen av föräldrarna känner oro eller otrygghet när deras barn vistas på Bumerangen. Samtliga uppger att de inte har några svårigheter att få kontakt med personal. Föräldrar/närstående uppger samstämmigt att både de och barnen känner sig trygga i samband med vistelsen på Bumerangen.

Tabell 2: Föräldrars/närstående och barnens upplevelse av trygghet i samband med vistelsen på Bumerangen.

	Instämmer helt/i stort	Instämmer i någon mån/inte alls
Mitt barn känner sig tryggt på Bumerangen	21	1
Mitt barn får tillräckligt med uppmärksamhet på Bumerangen	19	1
Jag känner förtroende för Bumerangens personal	22	1
Det finns alltid någon att prata med om det uppstår problem	20	2
Jag får tillräckligt med information om mitt barns utveckling	17	5*

*varav 5 anger instämmer i någon mån

När det totala antalet svar på en fråga understiger 23, beror det på att någon/några av informanterna lämnat den enskilda frågan obesvarad.

Föräldrarna känner förtroende för personalen, det är lätt att få kontakt med dem och det finns alltid någon att prata med. Barnen får också uppmärksamhet av personalen, vilket gör att de trivs och känner trygghet, menar föräldrarna. Någon förälder uppger dock att det kan vara svårt att veta vad deras barn känner för Bumerangen, men tror sig veta att han trivs ganska bra. Personalen har varit densamma i sex år och detta upplever föräldrarna skapar stor trygghet. Någon förälder/närstående uttrycker det på följande sätt:

Eftersom personalen är densamma sen vår son började, så har även vi hemma lärt känna dem. Det vore värre om personalen byttes ofta.

Frågor om uppmärksamhet och trivsel värderas också högt, medan däremot finns det föräldrar som upplever att de inte får tillräcklig information om sitt barns utveckling.

Det kan finnas flera anledningar till föräldrarnas/de närståendes upplevelse av att de saknar information. Det kan ses ett uttryck för att personal och föräldrar inte alltid har vetskap om varandras olika förväntningar och föreställningar på verksamheten och samspelet dem emellan, det kan vara ett utslag av brister i kommunikationen, men kan också röra sig om vissa barn vistas på Bumerangen mindre än en helg per månad, vilket gör det svårt för personalen att följa barnets utveckling.

Summering

Sammantaget kan man se att föräldrar/närstående känner sig trygga med personalen på Bumerangen och att de uppfattar det som att barnen trivs. De allra flesta föräldrar känner stort förtroende för personalen och de upplever att personalen finns tillgänglig för samtal om det uppstår problem. Däremot är det flera föräldrar som uppger att de inte tycker sig få tillräcklig information om barnets utveckling. Det finns dock inga ytterligare kommentarer om detta i enkäten, men är en fråga som kan vara angeläget att gå vidare med och lyfta för diskussion i det fortsatta arbetet med en handlingsplan.

Inflytande och delaktighet

Resultatet från enkäten visar att de flesta föräldrar/närstående tycker att deras barn får möjlighet att utvecklas i sin egen takt och förälder/närstående känner sig delaktig i barnets planering. Däremot är flera tveksamma till huruvida de kan vara med och påverka verksamheten på Bumerangen.

Tabell 3: Föräldrars/närståendes upplevelse av inflytande och delaktighet på Bumerangen.

	Instämmer helt/i stort	Instämmer i någon mån/inte alls
Mitt barn får möjlighet att utvecklas i sin egen takt	19	1
Jag känner mig delaktig i barnets planering	18	4
Jag har möjlighet att påverka verksamheten på Bumerangen	12	8*
Personalen bestämmer helt och hållet vilka aktiviteter som ska finnas på Bumerangen	13	8**

* varav 5 anger inte alls

** varav 6 anger i viss mån

När det totala antalet svar på en fråga understiger 23, beror det på att någon/några av informanterna lämnat den enskilda frågan obesvarad.

Flertalet föräldrar/närstående uppfattar att verksamhetens innehåll och aktiviteter bestäms av personalen. Det ska dock inte tas som intäkt för att alla verkligen vill ha inflytande på den dagliga verksamheten på Bumerangen. Andra är nöjda med att personalen tar beslut om verksamheten och menar att det ska vara så. Personalen känner barnen och gör aktiviteter utifrån det och de som föräldrar behöver inte få information om allt. Aktiviteter ska ta hänsyn till alla barn, oavsett behov och det kan ibland innebära svårigheter. Så här säger en av föräldrarna:

Jag vill att personalen bestämmer aktiviteterna som görs på Bumerangen, då hänsyn behöver tas till hela gruppen och inte bara mitt barn. Jag har det förtroendet för dem som ser helheten. Men jag vet också att jag kan prata med dem om det är något jag vill förändra.

Även när det gäller möjligheten att få information om vilka aktiviteter barnen deltagit i och hur de haft det under vistelsen, finns olika meningar. Någon förälder efterfrågar mer information:

Skulle vilja ha mer information om vad de ska göra på helgen, vad de ska ha med för kläder. Vill också veta mer vad de gjort... gärna en kontaktbok.

Summering

Samtliga föräldrar uppfattar att verksamheten på Bumerangen fungerar som en utvecklande miljö för barnen. Men det framgår också tydligt att föräldrar/närstående inte har särskilt stort inflytande och delaktighet i verksamheten. Somliga är nöjda med det och efterfrågar ingen förändring medan andra uttrycker en önskan om mer information och kanske också större delaktighet?

Nya erfarenheter, utveckling och självständighet

För föräldrarna är det viktigaste att verksamheten på Bumerangen fungerar bra i förhållande till barnen. Vad är det då som bidrar till en fungerande verksamhet för barnens del, som föräldrarna ser det?

Tabell 4: Föräldrars/närståendes uppfattning om hur barnen utvecklas i samband med sin vistelse på Bumerangen.

	Instämmer helt/i stort	Instämmer i någon mån/inte alls
Mitt barn ges möjlighet att fungera självständigt	19	0
Mitt barn gör saker på egen hand i större utsträckning än tidigare	11	9*
Mitt barn får tillräckligt med stimulans på Bumerangen	19	1
Mitt barn känner stöd från personalen i sin utveckling	19	0
Jag känner att mitt barn utvecklas på Bumerangen	19	2

**varav 3 anger instämmer i någon mån, varav 6 anger instämmer inte alls*

När det totala antalet svar på en fråga understiger 23, beror det på att någon/några av informanterna lämnat den enskilda frågan obesvarad.

Alla föräldrar/närstående som besvarat frågan tycker att deras barn ges möjlighet att fungera självständigt och att barnen får personalens stöd i sin utveckling. De allra flesta uppger också att barnen har kompisar och att de får tillräckligt med stimulans på Bumerangen.

Möjligheten att få jämnåriga kamrater och sociala kontakter med andra framhålls av föräldrarna som en väldigt viktig och betydelsefull del för barnens möjlighet till utveckling, lärande och självständighet. Barnens

sociala kontakter med personal, andra barn och andra vuxna gör att barnet utvecklas. Så här säger några av föräldrarna:

Då huvudsyftet för att mitt barn är på Bumerangen är att få sociala kontakter med barn/ungdomar som pratar, så märker jag att hon utvecklas och får stimulans.

Det stärker honom. Han ser att det går att ha ett roligt liv utanför hemmet... med andra. Det kan vara bra den dag han ska flytta hemifrån.

En annan faktor som framstår som betydelsefull är att verksamheten bidrar till att skapa en ökad självständighet för barnen och på så sätt kan fungera som ett led i frigörelseprocessen från föräldrarna. Så här uttrycker några föräldrar:

Ökad självständighet. Första steget att flytta hemifrån. Egen sfär där föräldrarna ej är med.

En god hjälp i barnets och min frigörelse/separationsprocess.

Uppfattningen om huruvida vistelsen på Bumerangen bidrar till att barnen gör mer saker på egen hand än tidigare, råder det mer delade meningar om. Drygt hälften av föräldrarna uppfattar att det är så, medan några är tveksamma och övriga instämmer inte alls. Däremot är föräldrarna helt eniga om att verksamheten rymmer förutsättningar för deras barn och ungdomar att utveckla ökad självständighet. För somliga kan det självklart relateras till barnets funktionsnivå, men faktorer som hur mycket vistelsetid de har och deras ålder kan också spela in.

Summering

Sammantaget framstår det som att det föräldrarna uppfattar som det viktigaste för en fungerande verksamhet är att, deras barn får kontakt med andra barn och ungdomar, får stimulans och nya erfarenheter. Det i sig är betydelsefullt för lärande och utveckling, menar de. Föräldrarna är nöjda och tillfreds med att barnen får stöd och stimulans från personal och tycker att barnen ges möjlighet att fungera självständigt. Däremot är det mer oklart huruvida vistelsen bidrar till att barnen faktiskt gör saker mer på egen hand än tidigare. Det kan ses som en motstridig uppfattning, men behöver inte alls vara så. Med utgångspunkt från föräldrarnas perspektiv förefaller självständighetsutvecklingen i högre grad knytas till möjligheten att utveckla kontakter med jämnåriga och social gemenskap med andra, än till att kunna göra saker på egen hand. Andra kommentarer i materialet talar i samma riktning. Några av föräldrarna påtalar t ex att det kan bli för ensidiga aktiviteter eller för mycket av vissa aktiviteter. Det är då framförallt solitära aktiviteter, där de unga gör saker på egen hand som lyfts fram. Så här säger en av föräldrarna:

Lite för mycket dataspel tycker jag det verkar som.

De flesta föräldrar har svårt att uttrycka något som uppfattas som mindre bra i verksamheten, men någon säger sig vilja veta lite mer om vilka andra barn som vistas på Bumerangen och någon annan upplever det som att deras barn inte har kamrater i samma ålder/utvecklingsnivå. Några har synpunkter på vistelsetiden och tycker att det bör finnas större flexibilitet.

Man kan konstatera att de flesta föräldrar/närstående är mycket nöjda med Bumerangen. Det som uttrycks är: bra/fantastisk personal, barnens trygghet, föräldrars/närstående upplevelse av avlastning, social kontakt med andra barn och möjlighet till självständighetsutveckling. En förälder uttrycker sin stora uppskattning av verksamheten på Bumerangen med följande ord:

Om alla hade chansen att få uppleva glädjen i ögon på ens barn när det kommer till Bumerangens personal, alla har valt rätt yrke och plats för här är det äkta kärlek dem emellan. TACK!

PERSONALENS SYN PÅ VERKSAMHETEN, BARNEN OCH FÖRÄLDRARNA

Här redovisas personalens uppfattning om måluppfyllelsen när det gäller vilken betydelse vistelsen på Bumerangen har för barnen, ungdomarna och deras föräldrar.

På Bumerangen arbetar sju personer, varav fem kvinnor och två män, och de är i åldern 22-50 år. Det är en kontinuitet i personalgruppen eftersom de flesta har arbetat på Bumerangens sedan starten för sex år sedan. Utbildningsbakgrund varierar exempelvis som barnskötare, fritidspedagog, undersköterska och resursassistent. En person arbetar 75 % medan övriga har heltidstjänster.

Verksamhetens betydelse för barnen och ungdomarna – sett med personalens ögon

Ett av målen är att ge barnen/ungdomarna miljöombyte, stimulans och stöd i utvecklingen. Vad uppfattar personalen att vistelsen på Bumerangen betyder för barnen? Resultatet är kategoriserat i följande teman:

- Finna sig tillrätta
- Lärande och utveckling
- Inflytande

Finna sig tillrätta

Att finna sig tillrätta är viktigt för att barnen/ungdomarna ska trivas på Bumerangen. Här menar personalen att de själva är en viktig resurs för att skapa förutsättningar för trivsel. Personalen uttrycker att de flesta barnen/ungdomarna trivs på Bumerangen. De är förväntansfulla och visar sin glädje över att komma dit. Barnen/ungdomarna är trygga med varandra, med miljön och med personalen. En viktig anledning till det tror man är den höga personalkontinuiteten, att det i stort sett varit samma personal sedan starten för sex år sedan. En annan viktig faktor som framhålls som grund för att barnen/ungdomarna trivs och finner sig tillrätta är att de uppskattar att komma hemifrån och få träffa sina kompisar.

Dessa barn talar om hur mycket de trivs här både för oss och för anhöriga. Dom är positiva och nöjda med sin vistelse här. Känner trygghet.

Även om man från tidigare svar kan utläsa att barnen/ungdomarna trivs så finns det några barn/ungdomar som personalen tror trivs mindre bra. De resonerar om vad som gör att vissa barn har svårt att finna sig tillrätta. En beskrivning får illustrera:

Ett barn som är otrygg i sin hemsituation... jobbig föräldrarelation. Kanske är varannan helg för mycket? Barnet verkar må bra av vår struktur och konkreta arbetssätt och fungerar bra på korttids, känner sig lugn och trygg, harmonisk... men blir lätt störd och deprimerad... vill allra helst vara hemma med mamma.

Av svaren framkommer flera aspekter som personalen menar har betydelse för vilka barn/ungdomar som har svårt att finna sig tillrätta och varför. Exempel på situationer som personalen lyfter fram och ser som problematiska är:

- Barn med stark bindning till sina föräldrar har svårt att förstå varför de ska vara på korttids.
- En del barn vill vara hemma som andra barn och inte bli bortlämnade mot sin vilja.
- En del barn har ett stort kontrollbehov och känner sig svikna vid lämnandet.
- Det finns inte alltid tillräcklig kommunikation mellan barn och föräldrar.
- Vissa barn har för lång vistelsetid eller är på korttidsverksamheten för ofta.

Det personalen ser som främsta orsakerna till svårigheterna kan alltså knytas till relationen mellan barn och föräldrar, snarare än till aspekter i verksamheten på Bumerangen.

Lärande och utveckling

I den individuella planen KURT (Kontinuerlig uppföljning, rätt taktik), som görs för varje enskilt barn, understryks också vikten av att barnen/ungdomarna får utvecklas i sin egen takt, utifrån sina egna förutsättningar. Avstämning i planen görs kontinuerligt för att se om man nått målen. På vilket sätt uppfattar då personalen att barnen har utvecklats. Två aspekter framhålls som särskilt betydelsefulla,

- självständighet
- socialt samspel

Att utveckla en självkänsla och självständighet är något som återkommer i flera uttalanden. Barnen tränar på vardagliga sysslor, lär sig att samspela med andra för att klara sig i det sociala livet. De lär sig att alla är olika och de ser varandras handikapp. En personal uttrycker det på följande sätt:

Barnen lär sig att bli självständiga, klarar av att vara hemifrån. Lär sig de rutiner vi har på korttids. Alla barn har egen målplanering, med personliga mål. Vi är ingen skola utan tränar på vardagliga sysslor och klara sig bra i det sociala livet. Lär sig samspela med andra barn och vuxna.

Genom att skapa egna vanor lär sig barnen att bli mer självständiga och fatta egna beslut. Vistelsen på Bumerangen medför att barnen lär sig att vara hemifrån vilket leder till en frigörelse från föräldrarna, menar personalen. Barnen/ungdomarna lär sig på olika sätt att ingå i ett sammanhang och tränas i socialt samspel. Barnen ges möjlighet att utvecklas i sin egen takt samt att klara vardagliga saker såsom hygien och sådant som ger träning för att klara eget framtida boende. Personalen vill skapa trygghet så att barnet/ungdomen ska klara sig på egen hand.

Andra viktiga aspekter är hur barnen/ungdomarna lär och hur personalen arbetar med lärande. Personalen berättar hur detta kan gå till:

Att lära barnen/ungdomarna nya saker kräver upprepningar många gånger och en god portion tålamod. I lärprocessen finns personalen med som stöd. Momentet utförs gång på gång tydligt genom att visa själv eller med bilder/tecken och genom att berätta vad det är man gör. Barnen lär sig också genom att iaktta hur andra barn utför olika saker. Genom att ge mycket beröm stärks självkänslan hos barnet/ungdomen. Ett exempel på viktig träning är i matsituationen där man lär sig vänta på sin tur, lära sig hur man äter, lär sig gott bordsskick och att äta i lugn och ro.

En personal ger ett annat exempel av lärande i samband med en hygiensituation:

Ett barn har svårt att klara duschen själv. Personalen finns med som stöd. Vi visar hur man tvättar sig. Ger hjälpmedel som duschsvamp och duschpall. Talar om när det blir rätt. Vi kör samma procedur gång efter gång tills momentet sitter.

Socialt samspel, lärande och bekräftelse går hand i hand. Personalen beskriver hur de deltar i situationer tillsammans med barnen/ungdomarna, ger verbalt och praktiskt stöd, men också erbjuder situationer för lärande som ger nya erfarenheter.

På Bumerangen ges möjlighet till personlig utveckling för de barn/ungdomar som vistas där. Till grund för detta ligger den individuella planen. Det är viktigt att veta vilka mål som ska uppnås för individen. Att bli mött på den nivå man befinner sig, känna trygghet och få möjlighet till lek och social träning är viktigt för att utvecklas. Här utgör kommunikationen en viktig del. Det finns barn som vid starten inte kommunicerade med någon vuxen/personal och som inte heller uttryckte några egna idéer. Idag är samma barn verbalt aktiv i diskussioner och kommer med egna synpunkter och tankar i olika sammanhang. För personalen är det viktigt med engagemang och planeringstid. Personalen ger många goda exempel på barn/ungdomar som utvecklats positivt och för vilka vistelsen på Bumerangen blivit alltmer positiv efter hand.

Följande exempel visar detta:

Ett barn hade svårt att komma till Bumerangen. Grät lite på kvällarna och ville hem. Nu packar han sina kläder själv när han ska komma. Prata hemma om hur långt det är kvar tills han ska till Bumerangen nästa gång... Och så får man en kram när han kommer.

Inflytande

Att barnen/ungdomarna får vara delaktiga och vara med och bestämma aktiviteter på Bumerangen bidrar till positiv utveckling och skapar utvecklingsmöjligheter för den enskilde. Personalen beskriver att de försöker att ha aktiviteter utifrån barnens intressen. Genom ett positivt och bra bemötande kan man som personal visa att man litat på barnen och på så sätt skapas inflytande och möjlighet till påverkan under trygga former, som också kan bidra till utveckling, resonerar personalen.

Vi anordnar aktiviteter utifrån intressen. Ett kärleksfullt bemötande är också av stor betydelse. Ett surmulet ansikte gör inga aktiviteter i världen inspirerande.

Vi låter barnet ta mycket egna beslut. Låter barnet ta ansvar t ex kolla på klockan. Vid promenader väljer han att ta en egen väg tillbaka till Bumerangen (inte långt). Vi låter han känna att vi litat på honom.

Att barnen/ungdomarna ska känna sig delaktiga och ha inflytande över sitt liv och sin situation är personalen överens om. Inflytande ger möjligheter att vara med och påverka. Personalen beskriver hur de på bästa möjliga sätt försöker tillgodose både deras behov och deras önskningsar. Genom att

lyssna på vad barnen/ungdomarna vill och ge dem möjlighet att ta egna initiativ och själva bestämma inom ramen för vad personal bedömer att varje barn klarar av, försöker de förena både kravet på att ge skydd och stöd och att ge möjlighet till inflytande och nya erfarenheter.

Men det finns också svårigheter förenade med att alla ska känna inflytande. Svårigheterna kan relateras till faktorer som att

- barnen/ungdomarna har olika behov och olika grad av funktionshinder
- att föräldrar, barn och personal ibland har olika uppfattning om vad som är barnens bästa och hur det bäst kan tillgodoses
- bristande ekonomiska eller personella resurser i verksamheten kan försvåra möjligheterna att ta tillvara barnens och/eller föräldrarnas önskemål och idéer

Barn och ungdomar med lindrig grad av funktionshinder och de som har ett utvecklat verbalt språk får i allmänhet större möjligheter att välja aktiviteter, bestämma vilken mat som ska lagas, medan de med multihandikapp och kommunikationssvårigheter ofta bara får hänga med, menar flera. Personalen uttrycker önskemål om att kunna göra mer riktade aktiviteter också för den gruppen.

Personalens utgångspunkt är att verksamheten ska bygga på barnen/ungdomarnas behov, att man ska ta hänsyn till deras önskemål. Sammantaget är det också personalens uppfattning att barnen/ungdomarna på det stora hela har relativt goda möjligheter påverka verksamheten på Bumerangen, eller som man uttrycker det, *barnen har möjlighet att påverka inom rimliga gränser*.

Två uttalanden får sammanfatta:

Jag tror att de uppfattar att de har goda möjligheter att påverka. Vissa blir upprörda över att de inte får spela TV-spel oftare. Men det är ett beslut vi tagit för barnen/ungdomarnas bästa. Tv-spel ska inte få styra dagen. Promenader är något vissa tycker är tråkigt men även det är för deras bästa. Annars verkar alla nöjda.

Kanske inte så stor, då deras önsknings mer smygs in i verksamheten. Men de flesta aktiviteter som utförs planeras efter barnens önsknings.

Summering

Personalens samstämmiga mening är att de flesta barnen/ungdomarna trivs på Bumerangen. De är trygga med varandra, med miljön och med personalen. Det som främst bidrar till känslan av trygghet och trivsel är den höga personalkontinuiteten, menar personalen, men påtalar också att barnen/ungdomarna uppskattar att komma hemifrån, byta miljö och få träffa sina kompisar.

Även om de flesta trivs så finns det barn som har svårt att finna sig tillrätta. I personalens resonemang om orsaker till de svårigheter som finns, beskrivs främst problem i relationen mellan barn och föräldrar eller svårigheter hos det enskilda barnet.

I den individuella planen som görs för varje enskilt barn, understryks vikten av att barnen/ungdomarna får utvecklas i sin egen takt, utifrån sina egna förutsättningar. Personalens uppfattning är att både barnens självkänsla och deras självständighet har utvecklats genom deras vistelse i verksamheten. Barnen tränar på vardagliga sysslor, lär sig samspela med andra och utvecklar på så sätt kompetenser som har betydelse för deras vuxenblivande. Genom att skapa egna vanor lär sig barnen att bli mer självständiga och fatta egna beslut, menar man. Socialt samspel, lärande och bekräftelse går hand i hand.

Verksamhetens betydelse för föräldrarna – sett med personalens ögon

Ett annat mål med verksamheten på Bumerangen är att ge föräldrar till barn med funktionshinder avlastning och stöd. Hur uppfattar personalen att Bumerangen förmår ge föräldrarna stöd och avlastning? Resultatet är kategoriserat i följande teman:

- Förtroende och kontakt
- Trygghet
- Inflytande och påverkan

Förtroende och kontakt

Personalen tycker att det är lätt att få kontakt med föräldrar/närstående. Det finns en stor öppenhet i diskussionen dem emellan, både om positiva och negativa saker. Personalen känner verkligen att föräldrar/närstående har förtroende för dem. Det märks mest, säger man, i fall där föräldrarna ser avlastningen som positivt och där man kan tillvarata avlastningen för egen del. De litar på personalen och kan se att både deras barn/ungdomar och de själva som förälder/närstående behöver ha ett eget liv. Man känner sig trygg med personalen och det fungerar bra när man har förståelse för verksamheten och inte bara ser till sitt egna barn/ungdom.

Jag har många exempel på där kontakten fungerar bra. I de flesta fall gör den det. De föräldrarna kan oftast bäst ta tillvara på sin avlastning. Att släppa föräldraansvaret när barnet är på Korttids.

Det finns också föräldrar/närstående som personalen uppfattar att de har svårigheter i relationen till. Karaktäristiskt för de situationer som personal beskriver som svåra är att när föräldrarna inte litar på dem fullt ut, inte har förtroende för att de ska kunna ta hand om barnet på bästa sätt eller situationer där föräldrarna bara ser sitt eget barns behov och har svårt att se att verksamheten också måste se till att andra barn/ungdomars behov tillgodoses.

Följande citat får exemplifiera:

Svårigheter... ja det är föräldrar som misstror oss, inte litar på våra beslut. Har svårt att se att vi har andra barn att ta hänsyn till. Ser bara Bumerangen som avlastning för sitt barn. Svårt att ta hänsyn till andra barn och personal.

Trygghet

Personalens uppfattning är att föräldrarna känner sig trygga när det lämnar sitt barn. Det märks på föräldrarnas kroppsspråk. De är glada och lugna och säger att barnen trivs. En del berättar att de hittar på andra saker under helgen med övriga familjen. Det är sällan någon ringer för att kolla sitt barn. Det känns som ett tecken på att föräldrarna är trygga med barnets vistelse. De uttrycker också på olika sätt att de är nöjda med verksamheten.

De flesta föräldrarna tycker jag känns trygga när de lämnar sitt barn/ungdom. Det kan visa sig i t ex planer inför helgen som föräldrarna har eller de säger att de skall ha det lugnt och gott. Jag ser på föräldrarnas kroppsspråk om de är harmoniska eller ej.

De flesta föräldrar verkar må gott av att deras barn vistas på Bumerangen. Det är sällan som föräldrarna visar sig otrygga. Ibland så pratar man öppet om att det känns otryggt eller personalen märker det på deras kroppsspråk. De kan vara oroliga för sitt sjuka barn eller uttrycka osäkerhet i hur de ska hantera situationen. De ringer eller kommer till Bumerangen. En del har svårt att släppa kontrollen. Det visar man genom att ringa och ställa frågor om barnet eller göra sig små ärenden för att få bekräftelse om att allt är bra.

Inte otrygga men en del har svårt att släppa kontrollen t ex kan dom ringa och fråga om vi ska se på ett speciellt barnprogram eller om dom måste spela in det. Ringer och säger att det ligger ett par skor i väskan som passar om det är fint väder.

Att kunna ta upp och ge uttryck för sin osäkerhet eller oro i kontakten med personal kan också ses som ett tecken på upplevelse av trygghet. Att känna sig trygg nog att prata om det som är svårt eller att kunna få lov att känna att det är ok att ringa eller göra sig ärenden för att skingra oron kan vara det som skapar grunden för möjlighet att känna avkoppling och avlastning för egen del.

Inflytande och påverkan

Personalen framhåller att de och föräldrarna har ett delat ansvar för att påverka verksamheten. Det bygger på information om barnet från båda håll och att man som förälder är delaktig i Bumerangens arbetsmetoder och förhållningssätt. Det finns olika möjligheter som förälder att vara delaktig i och påverka verksamheten på Bumerangen.

Genom att delta i upprättandet av barnets arbetsplan, KURT, kan man gemensamt, personal och föräldrar, bestämma vad man ska jobba med hemma och på Korttids. Att framföra önskemål om aktiviteter, tala om vad man tycker och skicka med barnen/ungdomarna tillräckligt med pengar för att de ska kunna delta i olika aktiviteter är ett annat sätt att påverka innehållet i verksamheten. Önskemål tas emot, men verksamheten styrs av ungdomarnas behov och personalens resurser, framhåller personalen.

Bland personalen finns olika uppfattningar om huruvida föräldrarna faktiskt har reella möjligheter att påverka verksamheten på Bumerangen eller inte. Någon menar att föräldrar har goda möjligheter till påverkan och lyfter fram situationer som:

- den individuella planeringen som görs kring varje barn/ungdom (KURT)
- kontaktböcker där föräldrar kan föra fram önskemål och synpunkter
- genom att skicka med barnet/den unge pengar och annan utrustning som krävs för att göra olika slag av aktiviteter
- spontana samtal med personal, i samband med lämning och hämtning, eller i de kontakter som sker på telefon
- i planerade och förberedda utvecklingssamtal som görs kring varje barn/ungdom

Andra menar att föräldrarna har ganska begränsade möjligheter till inflytande. Visst kan man lämna synpunkter och personal är öppna för olika önskemål och idéer, men verksamhetens styrs i första hand av barnen/ungdomarnas behov och personalens resurser. Den individuella planeringen kring varje individ, utgår från individens behov, där personalen har tolkningsföreträde och det är inte säkert att det alltid stämmer överens med föräldrarnas önskemål och uppfattningar.

Summering

Viktiga förutsättningar för en bra och förtroendefull kontakt, sett med utgångspunkt från personalens resonemang, är att föräldrarna har ett grundmurat förtroende för personalen, men också att de har förståelse för verksamheten och de krav som ställs på personalen att svara mot allas behov och önskemål.

Även om personalen upplever att kontakten är bra med föräldrar/närstående så ställs man ibland inför olika dilemman. Personalen beskriver det som att föräldrarna vill lita på personalen, men trots det har de ändå svårt att låta bli att kontakta Bumerangen under vistelsen. De ringer och de gör sig ärenden, vilket personal ibland upplever att det försvårar arbetet med frigörelseprocessen.

Å andra sidan kan man se detta som ett uttryck för att föräldrarna känner trygghet i relationen till personalen och har tilltro till att de kan ta emot och hantera upplevelser av oro och osäkerhet, som ofta är förbunden med den situation det innebär att lämna omsorgen om sina barn till andra, om än kort och tillfälligt.

Ett dilemma för både föräldrar/barn och personal är när barnets behov av omsorg och stöd kolliderar med föräldrarnas behov av avlastning eller olika barns behov kolliderar med varandra. Vissa aktiviteter kostar pengar och alla föräldrar kanske inte vill eller kan stå för den kostnad som följer med vissa aktiviteter. I det läget får alla stå tillbaka. En annan typisk situation av det slaget är när ett barn ska vara på Bumerangen och det blir sjukt. Som förälder ser man fram mot helgens som en möjlighet till avkoppling, som barn att få träffa kompisar och göra något kul. Men svårigheter uppstår då det inte finns möjlighet att avsätta personal i korttidsverksamheten, bara för det barn som är sjukt.

Personalen har delade meningar om i vilken grad föräldrar har möjlighet till inflytande och delaktighet i verksamheten på Bumerangen. De inflytandevägar som lyfts fram visar på föräldrarnas möjligheter att få och ge information och att lämna synpunkter, i högre grad än direkt och konkret delaktighet i frågor som rör verksamheten.

BARNENS/UNGDOMARNAS UPPFATTNING OM VERKSAMHETEN

Här redovisas barnens/ungdomarnas uppfattning om vad Bumerangen haft för betydelse för dem. Vad de gör där, vad de själva uppfattar att de lärt sig och hur de upplever vistelsen på Bumerangen.

Enligt Bumerangens verksamhetsplan syftar korttidsvistelsen till att barnen/ungdomarna ska få miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling. Hur har då barnen/ungdomarna uppfattat vistelsen på Bumerangen? Resultaten av intervjuerna är kategoriserat i följande teman:

- Aktiviteter och kompisar
- Roligt och tråkigt
- Trygghet och stimulans
- Lärande, utveckling och inflytande

Underlaget för den här delen utgörs av fyra intervjuer med barn/ungdomar som har eller har haft korttidsvistelse på Bumerangen. Ett barn/ungdom avslutade sin korttidsvistelse december 2005. Intervjusvaren är sammanställda och redovisas tematiskt.

Aktiviteter och kompisar

Samtliga barn/ungdomar räknar upp många olika aktiviteter som de ägnar sig åt när de är på Bumerangen. Här ges några exempel.

De berättar att när de vistas på Bumerangen kan de till exempel spela spel, vara med i de dagliga sysslorna, sitta vid datorn eller tvn. När de är utomhus kan de till exempel kasta pil, hoppa studsatta eller ta en promenad. Barnen/ungdomarna berättar också om längre utflykter som de gör tillsammans med personalen på Bumerangen. Till exempel åker de till andra städer, åker och badar och ibland besöker de ”Dr. Muggs dassland”, en aktivitet ute på Köpstaden. De betonar också att aktiviteterna skiftar beroende på om det är helg eller vardag.

Är det helgen så gör vi olika, det beror lite på vädret och vad det finns för aktiviteter.

På tisdagar har jag verkligen fria händer att göra vad jag vill.

Barnen/ungdomarna uppskattar både de fria och de mer organiserade aktiviteterna och de flesta tycker att allt är bra på Bumerangen och uppger inte att de saknar något. Men det finns också de som har egna idéer om vad som kan bli bättre. Så här säger en av ungdomarna:

En dator skulle vi behöva... Den vi har är så trög och så dålig att den skulle bli misstagen av en arkeolog som ett fossil.

När det gäller kamratkontakterna så uppger de flesta att de har kompisar de trivs bra med på Bumerangen. Somliga umgås med alla, medan andra också har hittat mycket nära vänner som de upplever har haft stor betydelse för dem. Här kommer några röster om hur barnen/ungdomarna uppfattar kamratkontakterna:

Jag brukar vara tillsammans med alla.

Ja det har jag ju fast inte någon superkompis som att jag bara är med han eller hon.

Han är en pärla för mig. Han är gravt handikappad. Han och jag har verkligen hittat varandra.

Men det finns också de som inte riktigt tycker sig hitta någon kompis på Bumerangen som de trivs tillsammans med, eller känner sig ha utbyte av. Det kan bero på olikheter i intresse eller erfarenheter eller olika grad av funktionsnivå.

Jag är inte tillsammans med någon av dem eftersom dom är lite svåra att förstå.

Men han/hon säger att ibland får de besök av ungdomar som tidigare vistats på Bumerangen och då umgås de.

Då har vi ofta kul och gör lite roligt då.

Summering

Sammantaget framkommer att både aktiviteter och kamrater är viktiga inslag i verksamheten på Bumerangen och har betydelse för hur barnen/ungdomarna upplever vistelsen. De uttrycker sig uppskattande om både fria och organiserade aktiviteter och kamratkontakterna förefaller vara viktiga. Somliga har fått nära och personliga vänner, andra kanske mer ytliga och tillfälliga kontakter, men inte alls oviktiga.

Roligt och tråkigt

Bumerangens syfte är att ge barnen en rolig vistelse och samtliga barn/ungdomar som vi intervjuat berättar också om roliga situationer eller händelser de gjort eller upplevt under sin vistelse på Bumerangen. Exempel på roliga aktiviteter är att pussla och lyssna på musik men flera beskriver också att det mesta är kul och att vistelsen är kul i sig.

Jag vet inte vad jag ska sätta som roligast. Det mesta är kul.

Det är lite svårt att säga det. Jag säger aldrig vad som är roligast. Jag väntar och ser hur helgen är.

Allting var roligt. Jag älskade att vara där jag ville inte lämna dom för de var ursnälla de som jobbade där.

I intervjuerna speglas en mycket positiv känsla för Bumerangen. På frågan om vad som är det bästa med Bumerangen svarar några av barnen/ungdomarna:

Allt

Jag trivdes där uppe, verkligen.

Det är alla saker man kan göra. Promenera, åka på utflykt, med andra ord ha kul.

Vara med kompisar och leka och sånt.

Det är att man kommer hemifrån. Jag vet att jag har ingen morsa som sitter och har koll på mig.

Barnen/ungdomarna upplever inte något som direkt tråkigt på Bumerangen. Dock framkommer under intervjuerna att det finns några saker de saknar på Bumerangen, men också en del rutiner och andra saker de skulle vilja ändra på. Det kan handla om små och enkla saker, som detaljer i inredningen som de har synpunkter på, men också om aktiviteter, rutiner och resurser såväl som om bättre möjligheter till eget inflytande. Så här säger de:

Det har inte blivit så mycket utflykter för att Bumerangen saknar en viktig sak, en bil.

Att min bästa kompis har slutat.

Att gå och lägga sig 21.00. Det var det enda tråkiga.

En längre spegel på toan.

Det skulle finnas cyklar. Och att kunna åka till andra bad än Skarabadet. Till äventyrsbad och sånt.

Gå och köpa godis själv, istället för alla tillsammans.

En bättre placering av piltavlan i trädgården.

På frågan om vad som är det sämsta med Bumerangen svarar barnen/ungdomarna:

Inget.

Ännu har jag inte hittat något dåligt med Bumerangen.

Nej, faktiskt inte förutom det med ny dator och en bil som jag sagt.

Att jag måste gå och lägga mig.

Jag kan känna ibland att jag längtar hem om jag är på Bumerangen alldeles för länge.

Summering

Utan tvekan uppfattar barnen och ungdomarna att de har roligt på Bumerangen och ger flera uttryck för att de trivs bra och uppskattar sin vistelse där, både miljöombytet, aktiviteterna och friheten. Det innebär dock inte att de inte har synpunkter på vad som kan utvecklas och förbättras. Det som verkar stå överst på önskelistan är cyklar och en buss för att kunna göra fler utflykter och inte minst en ny, modernare dator. Men det finns också uttryck för att barnen/ungdomarna har tankar om Bumerangens regler och rutiner, som kan vara viktiga att fånga upp och tydliggöra. Ett exempel är önskemålet att kunna gå ut på egen hand, istället för att alla går tillsammans.

Trygghet och stimulans

Samtliga barn/ungdomar säger att de känner personalen på Bumerangen mycket väl och känner trygghet och förtroende för dem. De förefaller heller inte bekymrade för den händelse att det skulle komma någon ny personal, vilket också kan ses som ett uttryck för trygghet.

Jag kände dem mycket väl, Roger Pettersson, Johan, Lisa och Åsa.

Om det skulle börja någon ny så lär jag känna den personen också, det funkar.

När barnen/ungdomarna varit med om något roligt så berättar de gärna det för personalen på Bumerangen, men också för mamma och pappa, kompisarna på Bumerangen och/eller släkten. Aktiviteter och händelser de varit med om under sin vistelse på Bumerangen blir till viktiga erfarenheter att dela med sig av och få berätta om när man kommer hem. Så här säger ett av barnen:

Sen samlar jag ju på mig under en hel helg när jag är på Bumerangen alla bra och roliga saker, tråkiga för den delen också, för att ha något att berätta när jag kommer hem.

En annan ger ett mer svävande svar på frågan om för vem han berättar om roliga händelser:

Det är lite hur som helst med det. Det kan jag inte ge något exakt svar på.

Om barnen/ungdomarna blir ledsna vid vistelsen på Bumerangen så löser de det på olika sätt. En del pratar bara med personal och upplever att de får bra hjälp och att personalen tar sig tid.

De har alltid så bra tips vad man ska göra om man blir ledsen eller om man blir arg, när det gäller sånt då har de alltid tid.

För andra är det mest naturligt att prata med någon av kompisarna på Bumerangen eller ibland med personal. Men det finns också de som hittat egna lösningar som fungerar, så här säger en av ungdomarna:

Om jag blir ledsen och känner att jag vill vara själv då sitter jag gärna på mitt rum och spelar musik och njuter av den. Om jag får vara på rummet tillräckligt länge så känner jag mig lättad. Jag brukar klara mig med mina stunder på rummet.

Barnen/ungdomarna har också många funderingar om vad deras föräldrar gör när de själva är på Bumerangen. De anger aktiviteter både i och utanför hemmet, som de tror att föräldrarna ägnar sig åt när de själva är på Bumerangen.

Då var de hemma, tittade på film, myste och var med min syster. Då kanske de gör saker som jag inte vill att de ska göra när jag är hemma, grejar utomhus, åker bort.

Ingen av barnen/ungdomarna uppger att de känner sig rädda för något på Bumerangen. Ett av barnen berättar om en händelse när det var natt och sänglampan slocknat. Han/hon vaknade och det var alldeles mörkt i rummet.

Jag skulle tända den men då hade lampan gått sönder. Jag hörde personalen där ute men tänkte att jag vill klara den här situationen själv och tände en annan lampa.

Summering

Sammantaget uttrycker barnen/ungdomarna en tydlig känsla av trygghet och tillit till personalen och till verksamheten på Bumerangen. De uppskattar aktiviteterna som görs och finner sig väl tillrätta med personal och andra barn/ungdomar. De uttrycker en tillit till att det finns vuxna som bryr sig och tar sig tid om de känner sig ledsna eller arga, men litar också på sin egen förmåga att klara ut olika situationer.

Lärande, utveckling och inflytande

Korttidsvistelsen syftar till att ge barnen/ungdomarna förutsättningar att utvecklas och att lära sig nya saker. Barnen/ungdomarna ska känna sig delaktiga och ha inflytande över sina liv och sin situation. Vad upplever barnen/ungdomarna att de lärt sig och vad kan de påverka under sin vistelse på Bumerangen?

När barnen/ungdomarna uppger att de lärt sig saker på Bumerangen handlar det antingen om olika aktiviteter för att klara vardagen praktiskt eller erfarenheter för att klara det sociala livet. Ett exempel på det sistnämnda är när ett barn/ungdom beskriver att han/hon lärt sig att ta det lugnt och att vara tålmodig i kontakten med de andra barnen.

Det var något jag lärde mig, att vara tålmodig. Tänker i efterhand vad man gjort och lär sig av det.

En ungdom svarar att han/hon inte lärt sig något på Bumerangen och kan heller inte redogöra för hur det går till när han/hon lär sig något nytt.

Flera barn/ungdomar berättar dock om hur det går till när de lär sig något. I de allra flesta fall har de fått hjälp av personalen. Till exempel jobbar de tillsammans i köket med personalen som visar och berättar hur de ska göra. Genom att träna och öva lär sig barnen/ungdomarna att göra alltmer själva. Barnen/ungdomarna övar praktiskt i de situationer som naturligt uppkommer och tänker i efterhand vad de gjort och drar slutsatser och lär sig av det. I intervjuerna visar de på god förmåga att reflektera kring sig själva, sitt eget lärande och upplever på ett konkret sätt att faktiskt lärt sig nya färdigheter och ser sin egen del i lärandet. Så här uttrycker de sig:

Ja om man jämför med när jag började här på Bumerangen så har jag lärt mig en hel del.

Jag tränar mig själv att snabba på lite i duschen ifall det händer någon gång i livet att jag inte får ha all den här tiden på mig.

Även om jag inte kan så är det bra om man lär sig.

Sen sa vi att vi skulle gå ett snäpp till med duschningen och då hamnade personalen utanför dörren. De kom in och kollade så jag fick ur schampot ur håret och såna saker, men det slutade alltid med att jag klarade mig själv.

Vissa saker som barnen/ungdomarna tidigare gjort tillsammans med personalen har de utvecklats i och klarar nu att göra själva. Exempel på sådant är att värma mat i mikron och att promenera till stan för att köpa godis. Det framgår av intervjuerna att det betyder mycket att få göra saker på egen hand och barnen/ungdomarna berättar stolt om saker de lärt sig. De upplever också friheten att få testa och prova på egen hand.

Jag har tränat på att vara självständig där, så jag inte behöver följa med i grupp hela tiden.

Jag ska klara mig så mycket som möjligt själv, är det något litet som jag funderar på så försöker jag hitta en lösning eller så går jag och frågar personalen.

Vissa saker som barnen/ungdomarna aldrig gör hemma görs på Bumerangen. Det beror då på att de inte har tillgång till eller möjlighet att göra samma aktivitet hemma. Det kan till exempel vara att spela Playstation eller att hoppa studs matta. Några uppger att vissa aktiviteter gör de oftare på Bumerangen än hemma, t ex. som att duka, vara delaktiga i köksarbetet eller åka på utflykter.

Vi har åkt till Köpstaden några gånger och det gör vi inte jämt hemma och så åker vi ut lite och det gör vi inte hemma.

Alla barn/ungdomar tycker att de vid något tillfälle är med och bestämmer om något på Bumerangen och kan man inte bestämma så går det alltid att lämna in förslag med sina önskemål. De upplever sig ha störst möjlighet att påverka olika aktiviteter och valet av mat. Barnen/ungdomarna säger dock att det är personalen tillsammans som slutligen bestämmer på Bumerangen.

Det är personalen i så fall som har koll på allting. De delar på ansvaret och jag ser ingen chef där. De frågade ibland innan vi skulle åka hem vad

vi skulle göra nästa gång. Ja, jag kan ju inte bestämma precis men man kan lämna in förslag.

Barnen/ungdomarna berättar om regler som de uppfattar finns på Bumerangen. Reglerna är runt hygien, tider och matsituationen. Exempel på regler är att duscha och byta kläder varje dag, att gå upp kl. 8.00 på morgonen och att sitta kvar vid matbordet tills alla är klara. Ett barn/ungdom anger att man ska vara uppmärksam.

Vara uppmärksam på lite allt möjligt. När jag går själv ska jag vara uppmärksam på trafiken, på andra folk så jag inte råkar i bråk.

Alla barn/ungdomar anger något som de uppfattar att de inte får göra under vistelsen på Bumerangen. De säger att på Bumerangen får man inte slåss, inte spottas, inte bitas, inte svära och inte promenera iväg utan att säga till. Hur känner barnen/ungdomarna till dessa regler? Av svaren framgår att antingen berättade personalen om reglerna när barnen/ungdomarna började på Bumerangen eller så vet de dessa regler ändå sen tidigare eller har sett och fått en känsla av vad som gäller.

Det berättade de när jag började här på Bumerangen.

Nej, det vet jag ändå. Jag har sett och fått en känsla av vad som gäller.

Summering

Sammanfattningsvis så uttrycker barnen/ungdomarna att de med hjälp av personalen på Bumerangen har lärt sig mycket av både praktiska och sociala färdigheter. De känner en frihet att kunna prova på egen hand och samtidigt tryggheten från personalen om de behöver stöd eller hjälp. De uppskattar att få lära sig saker och känna att de utvecklas och blir mer självständiga. Barnen/ungdomarna upplever att de till viss del är med och bestämmer tillsammans med personalen vad som händer på Bumerangen. Särskilt deras önskemål om mat och aktiviteter efterfrågas av personalen, men i sista hand så är det personalen som bestämmer uppger de.

Alldeles uppenbart är det också att barnen/ungdomarna på Bumerangen har många värdefulla synpunkter, idéer och tankar om hur verksamheten kan utvecklas och vad som kan göras bättre, tankar som är väl värda att fånga upp och tillvarata i den kommande handlingsplanen.

DEL 3

ANALYS OCH SLUTDISKUSSION

I detta avslutande avsnitt diskuteras utvärderingens huvudfrågor och analysen fokuserar på hur verksamheten fungerar i relation till målen. Vi avser också att reflektera kring de olika aktörernas perspektiv och vilka möjligheter och svårigheter det innebär. Avslutningsvis tar vi upp viktiga resultat och reflektioner som framkommit i utvärderingen samt idéer och tankar för framtida utveckling av verksamheten.

Får föräldrar med funktionshindrade barn/ungdomar avlastning och stöd på Bumerangen?

Måluppfyllelse

Det framgår klart av det insamlade materialet att föräldrarna uppfattar att de får stöd och avlastning i sin vardag, genom att deras barn vistas på Bumerangen då och då. Viktiga förutsättningar som bidrar till måluppfyllelsen är:

- personalkontinuitet
- personalens förhållningssätt och öppenhet
- att det finns individuella mål och verksamhetsmål som personalen arbetar utifrån
- trygghet, förtroende och tillit i relationen mellan personal och föräldrar och mellan personal och barn
- möjlighet för barnen att utveckla självständighet
- en välkomnande miljö

Får barnen via sin vistelse på Bumerangen miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling?

Måluppfyllelse

Lika tydligt är det att barnen får miljöombyte, stimulans och stöd i sin utveckling. Viktiga förutsättningar som bidrar till måluppfyllelsen är:

- kompisar och andra vuxna sociala kontakter
- möjligheten att delta i nya sociala sammanhang
- känslan av hemhörighet: ”känner sig som hemma fast de är borta”
- aktiviteterna på Bumerangen
- medvetet pedagogiskt förhållningssätt hos personalen
- barnen får praktisk och social träning för att klara sig i livet
- kontakter med jämnåriga kamrater
- känslan hos barnet att klara av saker på egen hand
- roliga, nya och utvecklande aktiviteter som ger nya erfarenheter

Vad har verksamheten på Bumerangen för betydelse för de föräldrar som har sina barn där?

Att verksamheten på Bumerangen är ett viktigt och betydelsefullt stöd för familjer med funktionshindrade barn och ungdomar i Skara kommun råder ingen som helst tvekan om. Av resultatet framkommer tydligt att de föräldrar som haft tillgång till korttidsvistelse för barnen också upplever sig ha fått ett gott stöd som underlättat familjens vardag, om än på olika sätt.

För somliga familjer innebär verksamheten en möjlighet till konkret avlastning i det tunga vardagsansvaret. Genom att det funktionshindrade barnet får tillgång till vistelse på korttidsverksamheten, får föräldrarna ett välbehövligt utrymme för avkoppling, vila och återhämtning, tid att ägna sig lite åt sig själva, att göra aktiviteter som är svårt att förena med livet som handikappfamilj, att umgås på tu man hand eller att ägna sig lite extra åt syskonen i familjen. En insats av det här slaget kan vara det som gör att familjen orkar hantera den situation och de svårigheter det innebär att leva med ett handikappföräldraskap.

Andra föräldrar kan ha svårare att släppa ansvaret, svårt att koppla av och ta tillvara tiden då barnet vistas på Bumerangen för egen återhämtning och för att ladda batterierna. För dem består stödet framförallt i tillfredställelsen att deras barn genom vistelsen på Bumerangen får tillgång till nya erfarenheter, till andra sociala sammanhang och inte minst

till det som de kanske har svårast att erbjuda i den egna familjen, tillgång till jämnåriga kamrater.

Att somliga föräldrar har svårt att koppla av och släppa ansvaret när barnen vistas på Bumerangen innebär alltså inte att verksamheten är mindre betydelsefull för dem. I resultatet finns heller inga uttryck för att föräldrarna hyser misstro mot personalens förmåga att ta hand om dras barn på bästa sätt. Det är inte på grund av att de saknar förtroende för personalen som de gör sig ärende eller ringer till verksamheten under sin ”barnfria” helg. Snarare kan det kanske tolkas som deras personliga lösning eller sätt att hantera konflikten mellan sina egna och barnets behov, eller som ett sätt att lära sig med den svåra livssituation det innebär att få ett funktionshindrat barn.

Att det kan vara en lång och smärtsam process att lära sig att släppa ansvaret för omsorgen om sitt funktionshindrade barn och att tillåta sig att för en stund tänka på sig själv, vittnar också Ingalill Morell (2004) om i sin härliga och tankeväckande bok, om livet som mamma till två pojkar med utvecklingsstörning. Så här berättar hon om sina erfarenheter av korttidsverksamheten Gullvivan:

Korttidshemmet Gullvivan fungerade bra och de blev vårt skyddsnet. De som jobbade där var glada, positiva och inte det minsta rädda för besvär. Niklas och Rasmus vägrade fortfarande att gå in i sovrummet för att lägga sig om kvällen. Personalen såg det inte som ett problem utan bäddade hörnsoffan i TV-rummet. Vi lämnade pojkarna en helg i månaden, men även om de trivdes så ville de helst vara hemma hos oss.//...//

När vi lämnade dem på fredag steg Niklas oftast ur bilen för att krama personalen. Rasmus satt kvar i bilen. Han var både arg och ledsen över att bli lämnad. Ibland fick vi dra honom ur bilen medan han klamrade sig fast runt halsen på oss. Det gjorde ont att se honom så ledsen, men vi förstod att vi var tvungna. Till sist vande sig pojkarna vid att vara där och de lärde sig också att vi alltid kom tillbaka och hämtade dem. Stefan och jag vande också att vara ensamma ibland och till sist kunde vi till och med njuta av det, men det tog många år innan jag tillät mig att njuta utan skuld känslor. (Morell 2004, sid 53-54)

Att också Bumerangen fungerar som ett betydelsefullt skyddsnet för de föräldrar som har sina barn här, har framkommit på flera sätt i utvärderingsmaterialet. Dock kanske inte personalen alltid uppfattar vilken betydelse verksamheten har, också för de föräldrar som ännu inte

”tillåter sig njuta av avlastningen utan skuldkänslor,” som Ingalill Morell så talande uttrycker det. Att få känna att det är tillåtet att ringa, att få fråga, att ge råd och att ringa igen, kan vara det som skapar vägen dit.

Vad har verksamheten på Bumerangen för betydelse för de barn och ungdomar som vistas där?

Att samtala med barn och ungdomar och att lyfta fram deras egen bild av sin situation är ett sätt att fånga barnets/de ungas eget expertperspektiv och kan på så sätt bidra till att stärka barnperspektivet i utvärderingar av det här slaget (Gustavsson 1998, Socialstyrelsen 2004).

I FN:s barnkonvention framhålls att barn är unika individer med egna behov och uppfattningar om verkligheten, vilka ibland skiljer sig från de vuxnas (Cederborg 2000). Den grundsyn som barnkonventionen förmedlar kan sammanfattas i tre teser:

- Varje barn har rätt att bli respekterat och lyssnat på
- Beslut där barn är berörda ska utgå från barnets bästa
- Alla barn har rätt till liv och utveckling

I utvärderingen framkommer olika former av barnperspektiv, föräldrarnas, personalens och barnen/ungdomarnas eget perspektiv. Föräldrar och personal kan aldrig helt se verkligheten som barnen ser den, bara ha ett vuxet barnperspektiv. Att göra barnens/ungdomarnas egen röst hörd i utvärderingen var ett medvetet val och har också visat sig vara en viktig källa till förståelse och ett sätt att göra barnen/ungdomarna delaktiga i det som rör deras tillvaro och vardag.

På Bumerangen får barnen nya sociala kontakter med andra barn, ungdomar och vuxna vilket medför att de får stimulans och nya erfarenheter. Att träffa nya kompisar i en annan miljö än hemma gör att barnens värld vidgas och de får egna frizoner, utanför hemmet.

Barnens uppfattning om Bumerangen är att det är ett ställe där de trivs, har roligt och där de träffar kompisar. Både fria och mer formaliserade aktiviteter har betydelse för dem. De uppskattar aktiviteterna som finns och känner trygghet och tillit till personalen. Det finns vuxna som bryr sig när de behöver stöd och uttrycker också att det ges utrymme och förtroende att lösa saker på egen hand. Barnen/ungdomarna uppfattar att personalen fungerar som stödjande vuxna när det behövs, att de visar omsorg, lyssnar och ger förtroende. Personalkontinuiteten är viktig för

dem, men förefaller mindre bekymrade för personalbyte, än personalen själva.

Barnen beskriver ingående hur de med hjälp av personalen lärt sig många både praktiska och sociala färdigheter. De kan pröva saker på egen hand, men också få stöd när det behövs. Personalens förhållningssätt kan beskrivas som att de ger kognitiv vägledning i barnens utveckling mot att skaffa nya erfarenheter, pröva sina vingar och stegvis erövra sin omvärld (Gustavsson 1998). Barnen beskriver också att de lär sig av samspelet med varandra, lär sig att ha förståelse för andra, ha tålamod och att respektera olikheter.

Sammantaget framgår att vistelsen på Bumerangen är betydelsefull för barnen/ungdomarna, som en arena för lärande, för aktivitet och delaktighet, för gemenskap och socialt samspel med jämnåriga och med andra betydelsefulla vuxna.

Handlingsplan –

Idéer och tankar inför framtida utveckling

Vad har vi lärt oss? Vilken nytta har vi av utvärderingen? Vilka andra erfarenheter har vi fått med oss utöver svar på frågeställningarna? Hur går vi vidare? Vad är viktigt att utveckla? Detta är frågor som är viktiga att ställa inför det fortsatta arbetet med handlingsplanen.

Med utgångspunkt från måluppfyllelsen kan vi konstatera att mycket är bra och fungerar väl i verksamheten på Bumerangen. Bumerangen är på rätt väg!

Framöver blir det viktigt att arbeta för att behålla det positiva, men också att utveckla verksamheten vidare och ta tag i de områden där kvaliteten kan stärkas ytterligare. För att veta hur man ska gå vidare har det varit viktigt att fråga och lyssna till både föräldrar, personal och barn på Bumerangen, samt ta tillvara de synpunkter som framkommit.

Den erfarenhet som man kan ha med sig framöver finns beskrivit i måluppfyllelsen, men det har också framkommit en del dilemman och svårigheter. Nedan följer några exempel:

- Föräldrarna känner sig delaktiga i barnets planering, men inflytandet skulle kunna vara större i Bumerangens verksamhet och man vill ha lite mer information om vad som varit under den tid barnet vistats där.
- Föräldrar och personal kan ha olika uppfattning om hur ett barns behov av omsorg ska tillgodoses eller hur man förenar behov och önskemål. Det är inget problem i sig, det viktiga är att det finns respekt för båda perspektiven.
- Vistelsetid på Bumerangen, hur flexibel är den?
- Det finns uppfattningar som pekar på att aktiviteterna på Bumerangen är för kollektiva och att det skulle finnas utrymme för fler enskilda aktiviteter.
- Barnen önskar köpa in några nya saker till verksamheten.

Förslag på åtgärder att diskutera i en kommande handlingsplan

För att utveckla Bumerangens verksamhet bör personal och föräldrar gemensamt diskutera och reflektera kring sina respektive föreställningar, förväntningar och önskemål om verksamhetens utformning och inriktning. En handlingsplan ska utarbetas fram för de närmsta åren. Nedan följer några idéer om vad som kan göras:

- Ta tillvara det som är positivt.
- Fundera på vad och hur man kan utveckla verksamheten.
- Skapa möjligheter och forum för inflytande och delaktighet för föräldrar och barn.
- Utveckla kontakten med föräldrarna så att man känner sig informerad och får en förståelse för Bumerangens verksamhet.
- Skapa förutsättningar för att individualisera aktiviteter.
- Utveckla nätverk och stöd till föräldrar med funktionshindrade barn.

Erfarenheter från utvärderingen

Utöver de frågeställningar vi haft har vi fått med oss andra erfarenheter, av värde för den fortsatta verksamheten. Nedan följer några viktiga erfarenheter:

- Undersökningsmetoderna i denna utvärdering kan utgöra underlag för andra utvärderingar inom förvaltningen i framtiden.
- Genom att fråga både föräldrar, barn/ungdomar och personal lyfts olika perspektiv på verksamheten. Det har varit viktigt att fråga alla då man svarar på frågan utifrån sitt perspektiv och det har framkommit många synpunkter.
- Genom öppna frågor till personalen och via intervjuerna med barnen har vi fått ta del av en mycket intressant beskrivning av läroprocessen.

REFERENSLISTA

- Cederborg, Ann-Christin. (2000) *Barnintervjuer, vägledning vid utredningsarbete*. Stockholm: Liber.
- Eriksson, Bengt. Karlsson, Per-Åke (1998) *Utvärdera bättre. För kvalitetsutveckling i socialtjänsten*. Stockholm: Gothia förlag.
- Gustavsson, Anders. (2001) *Inifrån utanförskapet. Om att vara annorlunda och delaktig*. Lund: Studentlitteratur
- Jerkedal, Åke. *Utvärdering – steg för steg. Om projekt och programbedömning*. Stockholm: Nordstedts Juridik.
- Mannheimer Katarina (2005) *Några perspektiv på utvärdering av sociala program*. I, Larsson, Sam., Lilja, John., Mannheimer, Katarina. *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Morell, Ingalill. (2004) *Kamp och glädje. En berättelse om två bröder med Angelmans syndrom*. Stockholm: Gothia.
- Socialstyrelsen. (1996) *Utvärdering av kvalitet. Om motiv och vägar för praktikers kvalitetsarbete och om kvalitetsstudier av hemtjänst/hemsjukvård*. Stockholm: SoS-rapport.
- Socialstyrelsen. (2004) *Samtal med barn i socialtjänsten*. Stockholm: artikelnr. 2004-110-8
- Vedung, Evert. (1994) *Utvärdering i offentlig sektor – problem och lösningar*. Stockholm: Rapport utgiven av stat- och kommunberedningen. Civildepartementet. DS 1994:7.
- Vedung, Evert. (2002) *Utvärderingsmodeller*. *Socialvetenskaplig tidskrift*. 2002:2-3, 118 – 143.

Bilaga 1: Frågor till barn/unga

Positiv upplevelse av vistelsen (kul)

- Hur ofta är du på Bumerangen?
- Vad gör du när du är här...kan du berätta vad du gjorde sist du var på Bumerangen?
- Vad är roligast när du är på Bumerangen? Berätta...
- Är det nåt som du tycker är tråkigt? Berätta...
- Saknar du något?

Trygghet

- Känner du personalen på Bumerangen?
- Vilka andra barn/ungdomar brukar vara där?
- Vem brukar du vara tillsammans med när du är på Bumerangen?
- Har du några kompisar?
- Om det händer nåt roligt när du är på Bumerangen, vem berättar du det för?
- Vem pratar du med om du blir ledsen?
- Vad gör mamma och pappa när du är här?
- Är det något du är rädd för på Bumerangen...berätta!

Nya erfarenheter/utveckling

- Finns det något som du gör på Bumerangen som du inte gör hemma?
- Har du lärt dig något på Bumerangen, i så fall vad?
- Hur gör du när du lär dig något?
- Är det någon som hjälpt dig?
- Gör du något själv som du gjorde tillsammans med personal förut? Om ja, i så fall vad?

Inflytande

- Vem bestämmer på Bumerangen?
- Kan du vara med och bestämma om något... berätta
- Vad finns det för regler på Bumerangen?
- Är det något man inte får göra? Hur vet du det?

Avslutande frågor:

Vad är det bästa med Bumerangen?

Vad är det sämsta med Bumerangen?

Finns det nåt du skulle vilja ändra på... vad och hur skulle det vara istället, tycker du?

Bilaga 2:

Enkätundersökning våren 2007

Till föräldrar/anhöriga/närstående som har barn på Bumerangen

Utvärdering av Bumerangens verksamhet

Bumerangen startade sin verksamhet år 2001 och ska nu utvärderas. Syftet med utvärderingen är att ta reda på hur barnen och föräldrar/anhöriga/närstående upplever korttidsvistelse på Bumerangen. För att få reda på detta så vänder vi oss till er.

Resultatet av enkäten ska utgöra underlag för en handlingsplan för att utveckla och förbättra Bumerangens verksamhet. Din medverkan är viktig för oss.

Redovisning av resultat kommer att utformas så att svaren från enskilda individer ej kan identifieras.

När Du besvarat enkäten skickar Du den till Monica Blomster Jansson, omsorgskontoret i det bifogade kuvertet **senast 29 mars**. Har Du frågor kring enkäten är Du välkommen att kontakta Monica på telefon 0511-327 88.

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Sätt ett kryss (X) i den ruta som stämmer in på Dig och barnet.

Min relation till barnet är:

- Mamma
- Pappa
- Anhörig/närstående
- Annat

Min ålder är:

- 19
- 20-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60-

Barnets ålder är:

- 10
- 11-15
- 16-20
- 21-

Barnet vistas i huvudsak på Bumerangen:

- En helg per månad
- En helg + en vardag/flera vardagar per månad
- En helg + en vardag/flera vardagar eller mera per månad
- Annat, vad.....

Finns ytterligare barn hemma förutom det barn som vistas på Bumerangen?

- Ja
- Nej

Nedan följer ett antal påståenden, sätt ett kryss (X) i den ruta som bäst stämmer in på Dig och barnet.

	Instämmer helt	Instämmer i stort	Instämmer i någon mån	Instämmer inte alls
1. Det är viktigt med avlastning för mig	☐	☐	☐	☐
2. Jag upplever ingen avlastning då mitt barn vistas på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
3. Jag har ingen hjälp av att mitt barn vistas på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
4. Jag kan göra andra saker när barnet vistas på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
5. Jag har tid över till annat när barnet vistas på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
6. Jag har mer ork när mitt barn vistas på Bumerangen	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

	Instämmer helt	Instämmer i stort	Instämmer i någon mån	Instämmer inte alls
7. Mitt barn känner sig tryggt på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
8. Jag känner oro när mitt barn vistas på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
9. Mitt barn trivs inte på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
10. Mitt barn får tillräckligt med uppmärksamhet på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
11. Jag känner förtroende för Bumerangens personal	☐	☐	☐	☐
12. Det är svårt att få kontakt med Bumerangens personal	☐	☐	☐	☐
13. Det finns alltid någon att prata med om det uppstår problem	☐	☐	☐	☐
14. Jag får tillräckligt med information om mitt barns utveckling	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

	Instämmer helt	Instämmer i stort	Instämmer i någon mån	Instämmer inte alls
15. Mitt barn får möjlighet att utvecklas i sin egen takt	☐	☐	☐	☐
16. Jag känner mig delaktig i barnets planering	☐	☐	☐	☐
17. Personalen bestämmer helt och hållet vilka aktiviteter som ska finnas på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
18. Jag har möjlighet att påverka verksamheten på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
19. Personalen lyssnar sällan på mina synpunkter	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

	Instämmer helt	Instämmer i stort	Instämmer i någon mån	Instämmer inte alls
20. Mitt barn ges möjlighet att fungera självständigt	☐	☐	☐	☐
21. Mitt barn gör hela tiden samma saker på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
22. Mitt barn gör saker på egen hand i större utsträckning än tidigare	☐	☐	☐	☐
23. Mitt barn har inga kompisar på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
24. Mitt barn får tillräckligt med stimulans på Bumerangen	☐	☐	☐	☐
25. Mitt barn känner stöd från personalen i sin utveckling	☐	☐	☐	☐
26. Jag känner att mitt barn utvecklas på Bumerangen	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

27. Vad är det bästa med Bumerangen?

28. Finns det något som är mindre bra med Bumerangens verksamhet?

29. Finns det något som skulle vara annorlunda på Bumerangen? I så fall vad?

30. Vad tror Du vistelsen på Bumerangen kommer att betyda för Ditt barns utveckling?

ÖVRIGT

Är det något mer du vill tillägga?

Bilaga 3

Frågor till personal på Bumerangen

Utvärdering av Bumerangens verksamhet

Bumerangen startade sin verksamhet år 2001 och ska nu utvärderas. Syftet med utvärderingen är att ta reda på hur barnen/ungdomarna och föräldrar/anhöriga/närstående upplever korttidsvistelsen på Bumerangen. För att få reda på detta så vänder vi oss till er.

Resultatet av enkäten ska utgöra underlag för en handlingsplan för att utveckla och förbättra Bumerangens verksamhet. Din medverkan är viktig för oss.

Redovisning av resultat kommer att utformas så att svaren från enskilda individer ej kan identifieras.

När Du besvarat enkäten skickar Du den till Monica Blomster Jansson, omsorgskontoret i det bifogade kuvertet **senast. 29/3**. Har Du frågor kring enkäten så är Du välkommen att kontakta Monica på telefon 0511-327 88.

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Du kommer nedan att få möjlighet att besvara ett antal frågor som utgår från Bumerangens verksamhet. Fundera på varje fråga och försök att svara så utförligt som möjligt i dina svar.

Barnens/de ungas upplevelse av Bumerangen

1. Vad karakteriserar de barn/ungdomar som du tror trivs bäst på Bumerangen? Ge gärna konkreta exempel!
2. Vad karakteriserar de barn/ungdomar som du upplever inte trivs så bra på Bumerangen? Ge gärna konkreta exempel!
3. Vad uppfattar Du att barnen/de unga lär sig på Bumerangen?
4. Hur går det till när barn/unga lär sig? Berätta om en situation.
5. Vad i Bumerangens verksamhet uppfattar du särskilt bidrar till barnens/de ungas utveckling?
6. Berätta om ett barn/en ungdom som Du upplever har utvecklats positivt.
7. Vad tror du främst har bidragit till den positiva utvecklingen?
8. Berätta om något barn/unga Du uppfattar haft problem i utvecklingen.
9. Vad tror Du svårigheterna beror på?
10. På vilket sätt uppfattar Du som personal att barnen/de unga kan påverka verksamheten?
11. Hur tror Du att barnen/de unga själva uppfattar sina egna möjligheter att påverka?

Föräldrarnas upplevelse av Bumerangen

12. Vad karakteriserar de föräldrar du uppfattar att du har bäst kontakt med /lättast att få kontakt med?

13. Vad karakteriserar de föräldrar du har svårare att få kontakt med?
14. Kan Du ge exempel på situationer där kontakten fungerar bra?
15. Kan Du ge exempel på situationer där kontakten fungerar mindre bra?
16. Uppfattar du att föräldrarna känner sig trygga när barnen/de unga är på Bumerangen? I så fall hur kommer det till uttryck?
17. Uppfattar du att det finns situationer när föräldrar känner sig otrygga? Hur märker Du det?
18. På vilket sätt uppfattar Du som personal att föräldrarna kan påverka verksamheten?
19. Hur tror Du att föräldrar själva uppfattar sin möjlighet att påverka?

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Bilaga 4:

Hejsan

Inom kort kommer det en enkät till er alla som har eller haft barn/ungdom på Bumerangen.

Detta är för att utvärdera och se vad vi på Bumerangen gör bra eller vad vi kan utveckla och förbättra.

Enkäten kommer till båda i familjen och vi hoppas att ni kan svara på den var för sig.

Några barn/ungdomar kommer också att få vara med och svara på frågor.

Vi kommer även ställa frågor till personalen, detta för att vi tillsammans ska kunna utveckla och förbättra Bumerangen.

Det är viktigt att ni svarar på enkäten.

Tack på förhand.

Ni får gärna ringa mig om ni undrar över detta annars kommer ett brev till er inom kort.

Med vänliga Hälsningar:

Tua Hultgren 0511-326 58

Mobil: 070 327 98 57.

BILAGA 5:

Påminnelse Enkät

Till Dig som har eller har haft barn på Bumerangen

För några veckor sedan fick Du möjlighet att besvara en enkät. Denna enkät skickades ut för att ta reda på hur barnen och föräldrar/anhöriga/närstående upplever korttidsvistelsen på Bumerangen.

Resultatet av enkäten ska utgöra underlag för en handlingsplan för att utveckla och förbättra Bumerangens verksamhet därför är Din medverkan viktig för oss.

Om Du redan besvarat enkäten kan Du bortse från denna påminnelse. Har Du ej besvarat enkäten tidigare så vore vi tacksamma om Du vill hjälpa oss med det.

Redovisning av resultat kommer att utformas så att svaren från enskilda individer ej kan identifieras.

När Du besvarat enkäten skickar Du den till Monica Blomster Jansson, omsorgskontoret i det bifogade kuvertet **senast 18 april**. Har Du frågor kring enkäten är Du välkommen att kontakta Monica på telefon 0511-327 88.

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Är vi på rätt väg?

- Utvärdering av Bumerangen; Korttidsverksamhet för funktionshindrade barn/ungdomar i Skara kommun

Bumerangen är en verksamhet i Skara kommun, som erbjuder avlastning för familjer med funktionshindrade barn och ungdomar. Bumerangen har varit igång i sex år. Föreliggande utvärdering har gjorts för att ta reda på hur verksamheten fungerar i relation till uppsatta mål samt för att se vilken betydelse verksamheten på Bumerangen har för barnen/ungdomarna och deras familjer.

En annan förväntan är att den metod för måluppfyllelseanalys som utvecklas i föreliggande studie också ska kunna ge kunskap och viktiga erfarenheter som kan tas tillvara för utvärdering av övrig verksamhet inom handikappomsorgen, såväl som inom andra delar av kommunens sociala verksamhet.

Utvärderingen belyser frågor om föräldrarnas upplevelse av stöd och avlastning, om hur barnen och de unga uppfattar verksamheten, men också hur personalen beskriver sitt arbete.

Vad har vi lärt oss? Hur går vi vidare? Vad är viktigt att utveckla?

Detta är frågor som är viktiga att ställa inför det fortsatta arbetet med handlingsplanen.

Monica Blomster Jansson
Verksamhetsutvecklare
Skara kommun

skaraborgs
kommunalförbund

FoU-samordnare
bengt.ericsson@skaraborg.se
ulrika.hernant@skaraborg.se
Tel 0500-497200

Post Box 54, 541 22 Skövde
Besök Kaplansgatan 16

